

# Evidencija PDV 2018

verzija 3 od 17.08.18

## Sadržaj

1	Uvod .....	2
2	Ukratko – novosti u programu .....	2
2.1	Prozor "Poreske prijave PDV 2018" .....	2
2.2	Prozor "Obrasci PDV 2018" .....	3
2.3	KIF, KUF i dokumenti programa Trgovina .....	4
3	Parametri i kriterijumi za određivanje pozicija u obrascima .....	5
3.1	Poreski period i procenat srazmernog odbitka .....	6
3.2	Tip prometa, karakter prometa i tarifa sa PDV redosledom .....	6
3.2.1	Opšti i specijalni tipovi prometa i PDV redosledi .....	8
3.2.2	Termini u nazivima tipova prometa i PDV redosledima .....	8
3.2.3	Mesto prometa .....	9
3.2.4	PDV stopa 0 .....	9
3.2.5	PDV redosledi sa oznakom "ne ulazi u POPDV" .....	9
3.2.6	Preklapanje parametara .....	10
3.3	Polje "Kupac poreski dužnik" u članu propisa vezanom za tarifu .....	10
3.4	Oznaka za odbitak prethodnog poreza i opcija "Primeni srazmerni odbitak PDV-a" u vrsti ulazne fakture .....	10
3.5	Tip zaduženja u vrsti dokumenta .....	10
3.6	Kategorija i pozicija POPDV .....	10
3.6.1	Kategorija .....	11
3.6.2	Pozicija .....	12
3.6.3	Prioriteti za primenu kategorija i pozicija .....	12
3.7	Polje "Oslobođeno" u KUF i opcija programa "PPPDV - Sav promet u koloni 008" .....	12
3.8	Predznak iznosa naknade, osnovice i PDV-a .....	13
3.9	Datum valute plaćanja .....	13
3.10	Opcija programa "PPPDV – Bez negativnih iznosa" .....	13
4	Prozor "Poreske prijave PDV 2018" (obraci PO PDV i PP PDV) .....	13
5	Interni obračuni PDV i dijalozi za automatsko kreiranje dokumenata .....	15
6	Evidentiranje pojedinih karakterističnih dokumenata i prometa .....	18
6.1	Poreski dužnik je primalac dobara i usluga .....	18
6.2	Promet bez naknade .....	19
6.3	Avansi i storna avansa .....	20
6.4	Uvoz .....	20
6.5	Nabavka od poljoprivrednika .....	21
6.6	Ispravka odbitka prethodnog poreza .....	22
6.7	Posebni postupci oporezivanja .....	22
6.8	Različiti poreski periodi za pojedine elemente dokumenata .....	22
6.8.1	Ceo dokument u dva perioda u različitim pozicijama .....	23
6.8.2	Osnovica u jednom, a PDV u drugom periodu (u istim ili različitim pozicijama) .....	23
6.8.3	Osnovica i PDV u dva perioda .....	24
6.8.4	Osnovica u jednom dokumentu, a PDV u drugom dokumentu (u istom ili različitom periodu) .....	24
6.9	Nabavka usluga koje naplaćuje posrednik u ime i za račun trećeg lica .....	25
7	Pripreme za novu evidenciju PDV u programu .....	25

## 1 Uvod

Novi propisi o PDV i novi obrazac PO PDV, koji se primenjuju od 1.7.2018, zahtevaju mnogo detaljniju evidenciju, zbog čega su prošireni tipovi prometa i PDV redosledi, uvedene nove opcije i novi prozori za obrasce (KIR, KPR, PO PDV i PP PDV).

Evidencija PDV se, kao i do sada, generiše isključivo iz dokumenata u knjigama izlaznih i ulaznih faktura u finansijskoj operativi (u daljem tekstu KIF i KUF). Zadržani su i osnovni parametri i kriterijumi na osnovu kojih se dokument prikazuje u obrascima (popunjen poreski period, tip prometa i kartica PDV u KIF i KUF, odnosno popunjene tarife u stavkama faktura u trgovini), samo su dopunjeni novim opcijama. Nova pravila zahtevaju i čestu upotrebu internih obračuna PDV, pa smo kreiranje ovih dokumenata olakšali i automatizovali gde god je to bilo moguće.

Pojedini tipovi prometa i PDV redosledi su do sada bili podložni različitim tumačenjima i koristili su se u različite svrhe, a pošto obrazac PP PDV ima samo nekoliko polja, ponekad je bilo svejedno koji se tip ili redosled izabere, jer su davali isti rezultat u obrascu. Od sada se pravila korišćenja ovih opcija moraju striktno poštovati da bi obrazac PO PDV bio pravilno formiran, pa stoga u ovom uputstvu posebno naglašavamo pozicije tog obrasca.

**Nove tipove prometa i PDV redoslede, kao ni nove opcije (kategorije i pozicije POPDV) ne treba koristiti za dokumente u poreskim periodima pre 1.7.2018, jer stari obrasci (KIR, KPR, PP PDV) nisu kompatibilni sa njima!**

**Takođe, stare obrasce ne treba koristiti za poreske periode od 1.7.2018 na dalje!**

Program primenjuje nove opcije i postupke za PDV samo za dokumente koji pripadaju poreskim periodima od 1.7.2018. na dalje, dok za dokumente iz ranijih perioda funkcioniše po dosadašnjim pravilima. Novi obrasci su dostupni samo za poreske periode od 1.7.2018. na dalje.

Osim detaljnog upoznavanja sa ovim uputstvom, pripreme za novu evidenciju u programu obuhvataju samo nekoliko detalja objašnjenih u poglavlju [Pripreme za novu evidenciju PDV u programu](#).

Uputstvo je u prvom redu fokusirano na razlike između dosadašnje i nove evidencije, ali predstavlja i kompletan vodič kroz evidenciju PDV u programu. Prvi deo uputstva Vas ukratko upoznaje sa novostima, a u drugom delu su opisani svi detalji.

## 2 Ukratko – novosti u programu

1. Dosadašnji prozor za PDV obrasce je preimenovan u "Obrasci PDV 2005", a uvedena su dva nova prozora: "Obrasci PDV 2018" (KIR i KPR) i "Poreske prijave PDV 2018" (PO PDV i PP PDV).
2. Uvedeni su novi tipovi prometa, PDV redosledi i tarife, a neki od dosadašnjih su preimenovani.
3. Dosadašnji tip zaduženja "Kalkulacija" na vrstama dokumenata preimenovan je u "Interni obračun PDV".
4. Uvedeno je novo polje "POPDV" u dokumentima i kartici PDV u KIF i KUF, kao i u zaglavlju i stavkama prodajnih dokumenata u trgovini. Ovim poljem se u pojedinim slučajevima bliže određuje pozicija u obrascu PO PDV.
5. Uvedeno je automatsko formiranje internih obračuna PDV iz stavki izvoda i naloga blagajne i iz pregleda prometa.
6. U većini dijaloga za automatsko formiranje dokumenata (storniranje, kreiranje avansnih računa, kreiranje novog iz postojećeg zaduženja, kreiranje internog obračuna PDV iz izlaznih kalkulacija maloprodaje itd) uvedene su nove opcije usklađene sa novim pravilima.

### 2.1 Prozor "Poreske prijave PDV 2018"

Ovaj prozor (slika 1) funkcioniše na isti način kao prozor za finansijske izveštaje u programu Finansijsko knjigovodstvo: omogućava izbor različitih verzija obrazaca, izračunavanje obrazaca, ručnu korekciju pojedinih polja, snimanje popunjenih obrazaca u bazu, povezivanje obrazaca u set izveštaja i izvoz obrazaca ili seta u XML datoteke.

Slika 1

Poreske prijave PDV 2018

Poreski period: 01.07.18-30.09.18

Tip izveštaja: POPDV (Pregled obračuna PDV) 2018:1 od: 01.07.18

Izveštaj: Prazan

Pravno lice: Calculus d.o.o. Preduzeće za proizvodnju softvera i knjigovodstvene Šifra del.: 6920  
 Sedište: Beograd, Studentski trg 19, ulaz III Mat.br.: 17543270 PIB: 103314980  
 E-mail: office@calculus.rs

Org. jed.: Lica: Sva

Vrsta dok.: Zaokruženje: 1

[Izračunaj] [Snimanje] [Setovi izveštaja] [Ponovo učitaj izveštaj] [Iniciraj]

U obrascu POPDV iznosi se upisuju u dinarima, bez decimala

	1. PROMET DOBARA I USLUGA ZA KOJI JE PROPISANO PORESKO OSLOBODENJE SA PRAVOM NA ODBITAK PRETHODNOG POREZA	Naknada / vrednost
1.1	Promet dobara koja se otpremaju u inostranstvo, uključujući i povećanje, odnosno smanjenje naknade za taj promet	
1.2	Promet dobara koja se otpremaju na teritoriju Autonomne pokrajine Kosovo i Metohija, uključujući i povećanje, odnosno smanjenje naknade za taj promet	
1.3	Promet dobara koja se unose u slobodnu zonu i promet dobara i usluga u slobodnoj zoni, uključujući i povećanje, odnosno smanjenje naknade za taj promet	
1.4	Promet dobara i usluga, osim iz tač. 1.1 do 1.3, uključujući i povećanje, odnosno smanjenje naknade za taj promet	
1.5	<b>Ukupan promet (1.1 + 1.2 + 1.3 + 1.4)</b>	
1.6	Promet dobara i usluga bez naknade	
1.7	Naknada ili deo naknade naplaćen pre izvršenog prometa (avans)	

U filteru je potrebno odabrati poreski period, na osnovu čega se u polju "Tip izveštaja" nude verzije obrazaca važeće za taj period, a u polju "Izveštaj" inicijalno prazan obrazac. Oznaka u tipu izveštaja "2018:1 od: 01.07.18" znači da je to verzija 1 za 2018. godinu i da ta verzija važi od 01.07.18. Ako zakonodavac u budućnosti izmeni obrasce, ovde će se nuditi odgovarajuće verzije.

Dugmetom "Izračunaj" pokreće se popunjavanje obrasca. Obrazac PO PDV učitava podatke iz KIF i KUF, a PP PDV se popunjava tek iz snimljenog obrasca PO PDV prema propisanim pravilima.

Dvoklikom na bilo koju poziciju u obrascu (osim zbirova označenih plavo), može se otvoriti prozor sa detaljima, odnosno pojedinačnim dokumentima iz KIF i KUF na osnovu kojih je popunjena ta pozicija.

Svako polje u obrascu (osim zbirova) može se po potrebi i ručno izmeniti.

Dugmetom "Snimi" popunjeni obrazac se snima u bazu. Obrazac se može snimiti samostalno ili dodeliti u prethodno definisan set izveštaja. Set izveštaja se definiše dugmetom "Setovi izveštaja" i predstavlja komplet izveštaja koji se predaje zajedno Poreskoj upravi. U ovom slučaju to je poreska prijava koja sadrži obrasce PO PDV i PP PDV za jedan poreski period. Snimljene izveštaje možete kasnije izabrati u polju filtera "Izveštaj".

Iz dijaloga za setove izveštaja pokreće se i izvoz u XML za Poresku upravu.

Detaljno uputstvo za ovaj prozor nalazi se u poglavlju [Prozor "Poreske prijave PDV 2018" \(obrasci PO PDV i PP PDV\)](#).

## 2.2 Prozor "Obrasci PDV 2018"

Forme obrazaca KIR i KPR su ostale iste, ali su pravila popunjavanja podataka prilagođena novim tipovima prometa, PDV redosledima i obrascu PO PDV. Za razliku od obrazaca PO PDV i PP PDV, koji se sada pamte u bazi, obrasci KIR i KPR su i dalje samo izveštaji koji se uvek kreiraju iz tekućih podataka u bazi.

U filteru se više ne nude različite varijante obrazaca KIR i KPR (zbirno, uvoz, avansi, po stopama itd), nego samo jedna varijanta (i dodatno KPR za budžetske firme), ali je u filteru ponuđen čitav set polja za detaljne kriterijume pretrage (slika 2). Kombinovanjem ovih kriterijuma mogu se dobiti sve dosadašnje varijante obrazaca, ali i druge kombinacije. Sadašnje forme obrazaca odgovaraju ranijim formama "KIR – zbirno" i "KPR – zbirno po stopama".

Slika 2

Obrasci PDV 2018

Obrazac: KIR

Period: Poreski dužnik: Sve

POPDV: Samo promet koji ulazi u POPDV

Tip prometa: Karakter prometa: Sve

PPPDV: Sa prometom koji ne ulazi u PPPDV

Kategorija: Avansi: Sve

Mesto prometa: Sve

Org. jed.: sa podređenim

Stopa: Sve

Vrsta dok.: Lica: Sve

Vrsta dobra ili usluge: Sve

linija razdvajanja

[Pregled]

Filter je inicijalno podešen tako da prikazuje KIR i KPR uporedive sa obrascem PO PDV, što znači da prikazuje dokumente i iznose koji ulaze u taj obrazac. Pošto u obrazac PP PDV ne ulaze svi podaci iz PO PDV, samim tim KIR i KPR u podrazumevanom prikazu nisu uporedivi sa PP PDV. Zbog toga smo uveli opcije u gornjem desnom uglu "POPDV" i "PPPDV", kojima se može podesiti koji se dokumenti i znosi prikazuju u KIR i KPR. Tim opcijama se, radi kontrole, može prikazati čak i promet koji ne ulazi u PO PDV.

Pošto su ovi obrasci prilagođeni štampi na formatu A4 i koriste veoma sitan font, omogućili smo da se uzastopnim dvoklikom na obrazac zumira postojeći prikaz.

### 2.3 KIF, KUF i dokumenti programa Trgovina

Pored postojećih parametara za PDV evidenciju (poreski period i tip prometa) u dokumentima i kartici PDV u KIF i KUF, kao i u zaglavljima i stavkama prodajnih dokumenata u trgovini uvedeno je polje "POPDV" (slike 3 – 6). U nekim slučajevima tip prometa nije dovoljan da bi se odredila pozicija u obrascu PO PDV, pa je u ovom polju potrebno dodatno označiti dokument ili stavku odgovarajućom kategorijom. Detaljno uputstvo je dato u podpoglavlju [Kategorija i pozicija POPDV](#).

Slika 3

Slika 4

Naziv poreza	Osnovica	Porez	Osn. + Porez	POPDV	Prod.vred.
Porez na dodatu vrednost Posebna stopa 10%	1.200,00	200,00	1.400,00		6.000,00
Porez na dodatu vrednost Opšta stopa 20%	3.000,00	500,00	3.500,00		14.000,00

Slika 5

Slika 6

U kartici PDV (slika 4) dodata je i kolona "Prod. vred." koja se koristi samo kod posebnih postupaka oporezivanja. Detalje videti u poglavlju [Posebni postupci oporezivanja](#).

U prozoru za štampu iz KIF i KUF su dodati novi štampani izveštaji "Obrazac KIR 2018" i "Obrazac KPR 2018". Za ove štampe u filteru mora biti izabran poreski period. Podrazumevano se štampaju svi zapisi iz prozora, ali se nudi i izbor samo za selektovane zapise.

### 3 Parametri i kriterijumi za određivanje pozicija u obrascima

Pozicije i iznosi u obrascima se određuju na osnovu sledećih parametara:

1. Poreski period i procenat srazmernog odbitka
2. Tip prometa, karakter prometa i tarifa sa PDV redosledom
3. Polje "Kupac poreski dužnik" u članu propisa vezanom za tarifu
4. Oznaka za odbitak prethodnog poreza i opcija "Primeni srazmerni odbitak PDV-a" u vrsti ulazne fakture
5. Tip zaduženja u vrsti dokumenta
6. Kategorija i pozicija POPDV
7. Polje "Oslobođeno" u KUF i opcija programa "PPPDV - Sav promet u koloni 008"
8. Predznak iznosa naknade, osnovice i PDV-a
9. Datum valute plaćanja
10. Opcija programa "PPPDV – Bez negativnih iznosa"

Fakture, fakture povrat i knjižna pisma uneta u programu Trgovina automatski preslikavaju sve iznose i parametre u KIF, pa ćemo sva objašnjenja vezati za KIF i KUF, osim pojedinih specifičnih detalja. Kada pominjemo stavke u KIF i KUF, to se odnosi na pojedinačne zapise u kartici PDV.

U sledećim pasusima su detaljno objašnjeni pojedini parametri, a ovde ćemo najpre navesti osnovna pravila i kriterijume za iskazivanje dokumenata KIF i KUF u obrascima:

1. Dokument ili delovi dokumenta neće biti iskazani u obrascima PO PDV i PP PDV u sledećim slučajevima:
  - a. Ceo dokument, ako nema popunjen poreski period.
  - b. Ceo dokument, ako je tip zaduženja u vrsti dokumenta podešen na "Za knjiženje".
  - c. Ceo dokument, ako je karakter prometa oporeziv, a nisu uneti podaci u karticu PDV ili u polje "Oslobođeno" i nije uključena opcija programa "PPPDV - Sav promet u koloni 008".
  - d. Stavke dokumenta sa oporezivim tipom prometa iz programa Trgovina u kojima nisu unete tarife.
  - e. Stavke dokumenta za koje je izabrana tarifa sa PDV redosledom koji ne ulazi u POPDV ili tarifa sa PDV redosledom "PDV stopa 0" u KIF.
  - f. Ceo dokument, ako je izabrana kategorija "Ne ulazi u POPDV" ili delovi dokumenta za koje je u kartici PDV izabrana kategorija "Ne ulazi u POPDV".

Iako izgleda svejedno da li se na dokumentu obriše poreski period ili se unese kategorija "Ne ulazi u POPDV", efekat je različit. Dokument koji nema poreski period uopšte ne učestvuje u evidenciji PDV i obrascima. Dokument na kojem je uneta kategorija "Ne ulazi u POPDV" ulazi u evidenciju, ali se ne iskazuje u obrascu PO PDV (samim tim ni u PP PDV), dok se u obrascima KIR i KPR može prikazati, zavisno od podešenih opcija.

2. U obrascima KIR i KPR ceo dokument neće biti iskazan samo ako nema poreski period. U ostalim gore navedenim slučajevima, neće biti iskazani samo pojedini delovi dokumenta.
3. U obrascu PO PDV se prema pravilniku pojedine transakcije ne iskazuju. Ovde imamo dva slučaja:
  - a. Transakcije čiji karakter nije moguće odrediti automatski u programu:  
Npr. naknada štete, novčane donacije, depoziti po viđenju, promet bez naknade koji nije predmet oporezivanja PDV (ne izjednačava se sa prometom uz naknadu), iznos novčanih sredstava naplaćenih u ime i za račun drugog lica. Ako su ovi dokumenti uneti u KIF ili KUF, na njima treba obrisati poreski period ili uneti kategoriju "Ne ulazi u POPDV", a ako se radi o pojedinačnim stavkama unutar dokumenta, koristiti tarife sa PDV redosledom koji ne ulazi u POPDV ili (samo u KIF) tarifu "PDV stopa 0".
  - b. Transakcije koje program automatski određuje i isključuje ih iz pojedinih pozicija u obrascu:  
Npr. ispravke kod prometa koji ne podleže PDV ili je izvršen van Republike (deo 11), promet bez naknade izvršen van Republike (11.1), avansi u pozicijama 8v i 8d itd.

4. Dokumenti ili delovi dokumenta neće biti iskazani u obrascima kada kombinacije parametara nemaju smisla (npr. tarifa za PDV nadoknadu ili kategorija "Ispravka odbitka prethodnog poreza" u KIF-u).
5. U obrascu PP PDV se prema pravilniku pojedine transakcije ne iskazuju (npr. promet izvršen van Republike i promet koji ne podleže PDV prema čl. 6 Zakona, iz dela 11 obrasca PO PDV). Pošto se obrazac PP PDV sada automatski generiše iz obrasca PO PDV prema propisanim pravilima, ove transakcije (kao i sve transakcije koje su već isključene u samom obrascu PO PDV) će automatski biti isključene iz obrasca PP PDV.
6. Ako se delovi dokumenta iskazuju u obrascima za različite poreske periode (npr. osnovica u jednom, a PDV u drugom) ili se karakter prometa menja (npr. naknadno ostvarivanje uslova za poresko oslobođenje), neophodno je uneti interne obračune PDV za određene delove dokumenta. Raniji običaj da se npr. na pojedinim dokumentima menja poreski period ili tip prometa, od sada se više ne može praktikovati. Obrasci PO PDV i PP PDV više nisu obični pregledi, koji kad god se pokrenu, prikazuju trenutno stanje podataka u bazi. Obrasci se sada izračunavaju, mogu ručno da se dopunjavaju i na kraju se snimaju u bazu. Tek tako snimljeni obrasci mogu da se eksportuju za poresku prijavu. Kada se jednom preda poreska prijava za neki poreski period, parametre koji se koriste za evidenciju PDV u dokumentima tog perioda ne treba naknadno menjati. U suprotnom, snimljeni obrasci više neće odgovarati trenutnim podacima u bazi. U kartici PDV ponekad ne mora da bude evidentirano sve što se zaista nalazi u dokumentu (fakturi), nego samo ono što se prijavljuje za PDV u poreskom periodu u kojem nastaje obaveza evidentiranja tog dokumenta. Detaljna objašnjenja data su u poglavlju [Različiti poreski periodi za pojedine elemente dokumenata](#).
7. Ako je karakter izabranog tipa prometa **oporezivi promet, u KIF i KUF mora biti popunjena kartica PDV. Osnovica i PDV se uzimaju isključivo iz kartice PDV. Kategorija i pozicija se određuju iz kombinacije podataka unetih u kartici PDV i na dokumentu.**
8. Ako je karakter izabranog tipa prometa **oslobođen ili neoporezivi promet, kartica PDV u KIF i KUF se ignoriše. Osnovica, kategorija i pozicija se uzimaju iz samog dokumenta** (za osnovicu se uzima naknada iz polja "Iznos").
9. Kada unutar dokumenta postoje stavke sa različitim tipovima i karakterima prometa, na dokumentu je potrebno izabrati neki od oporezivih tipova prometa, a u kartici PDV uneti odgovarajuće tarife sa PDV redosledima za te tipove prometa. **Kada je na dokumentu unet oporezivi tip prometa, to ne znači da je sav promet tog dokumenta oporeziv, nego samo da će se ostali parametri odrediti iz kartice PDV! Dokument sa oporezivim tipom prometa može sadržavati i stavke oslobođenih i neoporezivih tipova prometa (PDV redosleda).**

### 3.1 Poreski period i procenat srazmernog odbitka

Svi obrasci se kreiraju za jedan poreski period.

Procenom srazmernog odbitka na periodu određuje se iznos prethodnog poreza koji se može odbiti, u odnosu na ukupan PDV označen da se može odbiti, za svaki dokument u KUF u tom periodu.

### 3.2 Tip prometa, karakter prometa i tarifa sa PDV redosledom

Tipovi prometa i PDV redosledi predstavljaju kombinaciju parametara (karakter prometa, poreska stopa, mesto prometa, poreski dužnik, vrsta dobra ili usluge) potrebnih za određivanje pozicija u obrascima PO PDV, KIR i KPR. Tipovi prometa određuju parametre dokumenta, a PDV redosledi parametre pojedinačnih stavki.

Svi dosadašnji tipovi prometa i PDV redosledi su zadržani i imaju isto značenje kao i ranije (nazivi su ponegde izmenjeni radi konzistentnosti), a uvedeni su i novi. Za nove PDV redoslede "Promet van Republike" i "Promet koji ne podleže PDV" su u postojećim bazama automatski ubačene i nove tarife odgovarajućih naziva, dok za ostale PDV redoslede tarife treba definisati ručno, po potrebi, jer se relativno retko koriste.

U vrstama dokumenata za ulazne fakture omogućeno je definisanje inicijalnog tipa prometa (za izlazne fakture je postojalo od ranije), a u KIF i KUF je ugrađena inicijalizacija tipa prometa iz vrste izlazne ili ulazne fakture.

Svaki tip prometa i PDV redosled pripada jednom od tri osnovna karaktera prometa: oporeziv, oslobođen ili neoporeziv.

U sledećim tabelama su prikazani svi tipovi prometa i PDV redosledi, uporedo sa starim nazivima i osnovnim pozicijama obrasca PO PDV na koje se odnose, grupisani prema karakteru prometa. Kod oporezivih prometa, konačna pozicija obrasca zavisi od kombinacije tipa prometa i PDV redosleda.

### Tipovi prometa KIF

Naziv	Stari naziv	POPDV
<b>Oporezivi promet</b>		
Oporezivi promet	Oporezivi promet	3.2
Oporezivi promet lična upotreba	Lična upotreba	3.7
Oporezivi promet objekata		3.1
Promet sa inostranstvom oporeziv	Promet sa inostranstvom – oporeziv	3.2
Promet sa AP Kosovo i Metohija oporeziv	Promet sa AP Kosovo i Metohija - oporeziv	3.2
Promet sa Crnom Gorom oporeziv	Promet sa Crnom Gorom – oporeziv	3.2
Oporezivi promet - dužnik je kupac		3.4
Oporezivi promet objekata - dužnik je kupac		3.3
<b>Oporezivi promet - Obračunati PDV za promet drugog lica</b>		
PDV za promet drugog lica		3a.3
PDV za promet drugog lica - promet objekata		3a.1
PDV za promet drugog lica - stranog lica koje nije obveznik PDV		3a.2
<b>Oporezivi promet - Posebni postupci oporezivanja</b>		
Turističke agencije		4.1
Polovna dobra, umetnička dela, kolekcionarska dobra i antikviteti		4.2
<b>Promet oslobođen PDV sa pravom na odbitak prethodnog poreza</b>		
Oslobođen promet sa pravom na odbitak preth. poreza	Oslobođen promet sa pravom odbitka prethodnog poreza	1.4
Promet sa inostranstvom sa pravom na odbitak preth. poreza	Promet u inostranstvu - tač. 8	1.1
Promet sa AP Kosovo i Metohija sa pravom na odbitak preth. poreza	Promet sa AP Kosovo i Metohija - sa pravom na odb. preth. poreza	1.2
Promet sa Crnom Gorom sa pravom na odbitak preth. poreza	Promet sa Crnom Gorom - sa pravom na odb. preth. poreza	1.1
Promet u slobodnoj zoni sa pravom na odbitak preth. poreza		1.3
<b>Promet oslobođen PDV bez prava na odbitak prethodnog poreza</b>		
Oslobođen promet bez prava na odbitak preth. poreza	Oslobođen promet bez prava na odbitak prethodnog poreza	2.4
Promet sa inostranstvom bez prava na odbitak preth. poreza	Promet u inostranstvu - tač. 10	2.4
Promet sa AP Kosovo i Metohija bez prava na odbitak preth. poreza	Promet sa AP Kosovo i Metohija - bez prava na odb. preth. poreza	2.4
Promet sa Crnom Gorom bez prava na odbitak preth. poreza	Promet sa Crnom Gorom - bez prava na odb. preth. poreza	2.4
Promet novca i kapitala bez prava na odbitak preth. poreza		2.1
Promet i zakup zemljišta bez prava na odbitak preth. poreza		2.2
Promet objekata bez prava na odbitak preth. poreza		2.3
<b>Neoporezivi promet</b>		
Promet koji ne podleže PDV		11.3
Prenos celokupne ili dela imovine koji ne podleže PDV		11.2
Promet van Republike		11.1

### Tipovi prometa KUF

Naziv	Stari naziv	POPDV
<b>Oporezivi promet</b>		
Nabavka od obveznika PDV oporeziva	Dobavljač je poreski obveznik	8a.2
Nabavka objekata od obveznika PDV oporeziva		8a.1
Nabavka od obveznika PDV - dužnik je kupac		8b.2
Nabavka objekata od obveznika PDV - dužnik je kupac		8b.1
Nabavka od stranog lica koje nije obveznik PDV - dužnik je kupac	Nabavka od stranog lica	8g.1
Nabavka od poljoprivrednika	Poljoprivrednik (paušalna nadoknada)	7.1
Uvoz oporeziv	Uvoz	6.2.1
Uvoz iz AP Kosovo i Metohija oporeziv	Nabavka iz AP Kosovo i Metohija	6.2.1
Uvoz iz Crne Gore oporeziv	Nabavka iz Crne Gore	6.2.1
<b>Oporezivi promet - Plaćena naknada i / ili PDV</b>		
Nabavka od poljoprivrednika - plaćena nabavka i PDV nadoknada		7.2-7.4
Uvoz oporeziv - plaćen PDV		6.4
Uvoz iz AP Kosovo i Metohija oporeziv - plaćen PDV		6.4
<b>Oporezivi promet – Nabavka i plaćena naknada i / ili PDV</b>		
Nabavka od poljoprivrednika sa plaćenom nabavkom i PDV nadoknadom		7.1-7.4
Uvoz oporeziv sa plaćenim PDV		6.2.1, 6.4
Uvoz iz AP Kosovo i Metohija oporeziv sa plaćenim PDV		6.2.1, 6.4
<b>Promet oslobođen PDV</b>		
Nabavka od obveznika PDV oslobođena PDV		8v.2
Uvoz oslobođen PDV		6.1
Uvoz iz AP Kosovo i Metohija oslobođen PDV		6.1
<b>Neoporezivi promet</b>		
Nabavka od obveznika PDV koja ne podleže PDV		8v.2
Nabavka od domaćeg lica koje nije obveznik PDV neoporeziva	Dobavljač NIJE poreski obveznik	8d.2
Nabavka od stranog lica koje nije obveznik PDV neoporeziva		8d.1
Prenos celokupne ili dela imovine koji ne podleže PDV		8v.1
Nabavka van Republike		8d.3

## PDV redosledi

Naziv	Stari naziv	POPDV
<b>Oporezivi promet</b>		
PDV opšta stopa	PDV opšta stopa	3, 3a, 4.1, 4.2, 6.2, 6.4, 8a, 8b, 8g, 8e
PDV posebna stopa	PDV posebna stopa	3, 3a, 4.2, 6.2, 6.4, 8a, 8b, 8g, 8e
PDV nadoknada	PDV paušalna nadoknada	7.3, 7.4
PDV stopa 0	PDV stopa 0	KIF ---, KUF 8a.2
<b>Promet oslobođen PDV sa pravom na odbitak prethodnog poreza</b>		
Oslobođen promet sa pravom na odbitak preth. poreza	Oslobođeno sa pravom na odbitak ulaznog PDV	1.4, 6.1, 8v.2
Promet sa inostranstvom sa pravom na odbitak preth. poreza	Izvoz sa pravom na odbitak ulaznog PDV	1.1, 6.1, 8v.2
Promet sa inostr. sa pravom na odb. preth. poreza (ne ulazi u POPDV)	Izvoz sa pravom na odbitak ulaznog PDV (ne ide u PPPDV)	---
Promet u slobodnoj zoni sa pravom na odbitak preth. poreza		1.3, 8d.3
<b>Promet oslobođen PDV bez prava na odbitak prethodnog poreza</b>		
Oslobođen promet bez prava na odbitak preth. poreza	Oslobođeno bez prava na odbitak ulaznog PDV	2.4, 6.1, 8v.2
Promet sa inostranstvom bez prava na odbitak preth. poreza	Izvoz bez prava na odbitak ulaznog PDV	2.4, 6.1, 8v.2
Promet sa inostr. bez prava na odb. preth. poreza (ne ulazi u POPDV)	Izvoz bez prava na odbitak ulaznog PDV (ne ide u PPPDV)	---
Promet novca i kapitala bez prava na odbitak preth. poreza		2.1, 6.1, 8v.2
Promet i zakup zemljišta bez prava na odbitak preth. poreza		2.2, 6.1, 8v.2
Promet objekata bez prava na odbitak preth. poreza		2.3, 6.1, 8v.2
<b>Neoporezivi promet</b>		
Promet koji ne podleže PDV		11.3, 8v.2
Prenos celokupne ili dela imovine koji ne podleže PDV		11.2, 8v.1
Promet van Republike		11.1, 8d.3

### 3.2.1 Opšti i specijalni tipovi prometa i PDV redosledi

Tipove prometa i PDV redoslede delimo i na opšte i specijalne. Npr. opšti tipovi su "Oporezivi promet" i "Oslobođen promet sa pravom na odbitak preth. poreza", a specijalni "Oporezivi promet objekata", "Promet novca i kapitala bez prava na odbitak preth. poreza" i "Promet sa AP Kosovo i Metohija sa pravom na odbitak preth. poreza". Specijalni tipovi se uglavnom odnose na posebne vrste dobara i usluga ili mesto prometa.

**Kod oporezivih tipova prometa, ova "specijalna odrednica" se primenjuje samo na stavke kartice PDV koje imaju tarifu sa opštom ili posebnom stopom ili stopom nula!** Ako se u takvom dokumentu nalaze i stavke sa tarifama oslobođenog ili neoporezivog prometa, specijalna odrednica iz tipa prometa se ne primenjuje. Npr. ako je na dokumentu u KIF izabran tip "Oporezivi promet objekata", stavke sa opštom i posebnom stopom će biti iskazane u poziciji 3.1. Ako je u istom dokumentu uneta i stavka sa PDV redosledom "Oslobođen promet bez prava na odbitak preth. poreza", ona neće biti iskazana u poziciji 2.3 (promet objekata), nego u 2.4 (ostali promet). Za poziciju 2.3 treba izabrati tarifu sa specijalnim PDV redosledom "Promet objekata bez prava na odbitak preth. poreza".

### 3.2.2 Termini u nazivima tipova prometa i PDV redosledima

- Ne ulazi u POPDV** – označava da taj promet neće biti iskazan u obrascu PO PDV (pa samim tim ni u PP PDV)
- Ne podleže PDV** – označava promet koji ne podleže PDV prema čl. 6 Zakona o PDV-u
- Oslobođen PDV** - označava promet koji je oslobođen PDV prema čl. 24, 25 i 26 Zakona o PDV-u
- Van Republike** - označava promet koji je izvršen u inostranstvu (usluga izvršena u inostranstvu, direktni reeksport, nabavka ili prodaja izvršeni u inostranstvu, nabavka uvezanih dobara koja nisu stavljena u slobodan promet itd). Ne odnosi se na uvoz, izvoz, tranzit i sl.
- Uvoz** – odnosi se samo na uvoz dobara stavljenih u slobodan promet. Za sve ostale carinske postupke (carinsko skladište, privremeni uvoz itd) treba koristiti tip prometa "Nabavka van Republike".
- Promet sa inostranstvom** - odnosi se na izvoz, ali i na druge transakcije u vezi sa inostranstvom (usluge u vezi sa izvozom i sl). Za promet koji se nijednim svojim delom ne odvija unutar carinskog područja Republike treba koristiti tip prometa "Promet van Republike".
- Dužnik je kupac** – odnosi se primaoca dobara i usluga kao poreskog dužnika prema čl. 10 Zakona o PDV-u
- Promet i nabavka objekata** - odnosi se na prenos prava raspolaganja na građevinskim objektima



### 3.2.3 Mesto prometa

Pojedini tipovi prometa i PDV redosledi u nazivu imaju naznaku mesta prometa: promet sa inostranstvom, AP Kosovo i Metohija, Crna Gora, uvoz, slobodna zona, van Republike. Svi tipovi i redosledi koji nemaju ovakvu naznaku odnose se na promet i nabavku u Republici (i nabavka od stranih lica se odnosi na nabavku u Republici).

Tipovi i redosledi koji se odnose na promet sa Crnom Gorom su zadržani samo radi kompatibilnosti sa ranijim propisima i podacima u postojećim bazama. Sada se tretiraju kao bilo koji drugi izvoz i uvoz, pa više ne treba da se koriste.

Dve kombinacije parametara ćemo posebno pomenuti:

#### Slobodna zona

Promet u slobodnim zonama se tretira kao da nije u carinskom području Republike. Za slobodnu zonu postoji poseban tip prometa u KIF i poseban PDV redosled.

Kod iskazivanja izvršenog prometa u obrascu PO PDV, promet se evidentira u posebnoj poziciji 1.3. Kod iskazivanja nabavki, ne postoji posebna pozicija za slobodnu zonu, pa se sve nabavke u slobodnoj zoni tretiraju kao nabavke van Republike (pozicija 8d.3).

Iako kod nabavki ne postoji potreba za posebnim iskazivanjem prometa u slobodnoj zoni, u programu je moguće uneti takvu kombinaciju parametara. Ako se u KUF unese dokument sa oporezivim tipom prometa, a u kartici PDV izabere tarifa "Promet u slobodnoj zoni sa pravom na odbitak preth. poreza", program će ovo uvek tretirati kao nabavku van Republike.

#### PDV redosledi "Promet sa inostranstvom ..." u KUF

Ovi PDV redosledi nisu namenjeni za nabavke u KUF, nego za iskazivanje prometa u KIF. Pošto se odnose uglavnom na izvoz, nemaju poseban smisao kod nabavki. Ako se u KUF ipak unese dokument sa oporezivim tipom prometa, a u kartici PDV tarifa sa nekim od ovih PDV redosleda, program će ovo tretirati kao i svaku drugu nabavku oslobođenu PDV. Zavisno od izabranog tipa prometa, nabavka će biti iskazana kao uvoz oslobođen PDV (pozicija 6.1) ili nabavka u Republici oslobođena PDV (pozicija 8v.2).

### 3.2.4 PDV stopa 0

U Zakonu o PDV, pravilnicima i obrascima KIR, PO PDV i PP PDV ne postoji pojam "stopa nula", ali se pojavljuje od 2015. godine u KPR, primarno zbog pravila da se u KPR i PP PDV evidentiraju svi troškovi, pa i oni koji u suštini predstavljaju oporezivi promet, a nemaju iskazan PDV. Primeri su gotovina potrošena iz blagajne ili plaćanje biznis karticama za koje nemamo gotovinski račun, kao i račun koji dobijamo od mobilnog operatera sa naplaćenim uslugama Parking servisa, gde mobilni operater nije u obavezi da u računu iskaže PDV za te usluge. U svim ovim slučajevima se radi o oporezivom prometu u kojem postoji "skriveni PDV". U KUF u kartici PDV ne iskazujemo iznos PDV, a u osnovici iskazujemo ukupnu naknadu (u kojoj je sadržana i osnovica i PDV), pri čemu koristimo tarifu sa PDV redosledom "PDV stopa 0".

Sa druge strane, mobilni operater ili bilo koji posrednik koji naplaćuje usluge u ime i za račun drugog lica, trebalo bi da u svom izlaznom računu koristi stopu nula.

**U oba slučaja (u KUF i KIF) PDV redosled "PDV stopa 0" predstavlja OPOREZIVI PROMET i takvu tarifu ne treba koristiti za promet oslobođen PDV, promet koji ne podleže PDV, promet van Republike ili nabavku od lica koje nije obveznik PDV (gde je iznos PDV takođe nula)! Svi navedeni promet se u obrascu PO PDV iskazuju u posebnim pozicijama, pa moraju da budu jasno naznačeni na dokumentima u KUF i KIF preko odgovarajućih tipova prometa ili PDV redosleda.**

Promet po stopi nula se u obrascu PO PDV kod nabavki iskazuje u pozicijama delova 8a i 6.2 u koloni za opštu stopu, a kod izvršenog prometa se ne iskazuje u obrascu (prema pravilu, u obrascu se ne iskazuje iznos novčanih sredstava naplaćenih u ime i za račun drugog lica).

### 3.2.5 PDV redosledi sa oznakom "ne ulazi u POPDV"

Obratite pažnju da je ranija oznaka PDV redosleda "ne ide u PPPDV" preimenovana u "ne ulazi u POPDV". Pošto se sada obrazac PP PDV kreira automatski iz PO PDV prema striktnim pravilima, ne postoji način da se određeni promet eksplicitno izuzmu iz obrasca PP PDV kao do sada. Pojedini promet koji po pravilu i dalje ne ulaze u PP PDV (npr. promet van Republike, promet koji ne podleže PDV po čl. 6 Zakona), sada se ipak iskazuju u obrascu PO PDV.

Pomenuti PDV redosledi, iako su u nazivu imali "izvoz", do sada su se obično koristili za promet van Republike (u dosadašnjim obrascima i u programu nije postojao pojam "promet van Republike"). Od sada su ovi PDV redosledi zastareli i ostavljeni su samo radi kompatibilnosti sa starim podacima, pa ih ne bi trebalo koristiti. Za promet van Republike je uveden poseban PDV redosled i tarifa, a za promet koji ne ulazi u PO PDV bi trebalo koristiti kategoriju "Ne ulazi u POPDV".

### 3.2.6 Preklapanje parametara

U nekim slučajevima se javlja "preklapanje parametara", pa se postavlja pitanje kakav je prioritet parametara za određivanje pozicija u obrascu PO PDV. Karakterističan primer je evidencija nabavke kod unosa sekundarnih sirovina u slobodnu zonu, gde je dužnik primalac (deo 8b), a promet je oslobođen PDV (deo 8v). U ovom slučaju primarni kriterijum je da je dužnik primalac, pa se nabavka evidentira u delu 8b, umesto kao oslobođen promet u 8v. U drugom primeru, kada je dužnik primalac, a isporučilac je strano lice koje nije obveznik PDV, primarni kriterijum je da isporučilac nije obveznik PDV. Detaljno objašnjenje ovih slučajeva dato je u poglavlju [Poreski dužnik je primalac dobara i usluga](#).

Možemo da navedemo, kao opšte pravilo, sledeće redoslede parametara po prioritetu:

**Za izvršeni promet (KIF):** promet se ne iskazuje u obrascu, van Republike, ne podleže PDV, posebni postupci oporezivanja, PDV obračunat za promet drugog lica, dužnik je primalac, oporezivo/oslobođeno, ispravka, storno avansa/avans, bez naknade, mesto prometa (izvoz / Kosovo / slobodna zona), vrsta dobra ili usluge

**Za nabavke (KUF):** promet se ne iskazuje u obrascu, ispravka odbitka PDV, uvoz, PDV nadoknada, van Republike, isporučilac nije obveznik, ne podleže PDV, dužnik je primalac, oporezivo/oslobođeno, ispravka, storno avansa/avans, bez naknade, vrsta dobra ili usluge

U podpoglavlju [Kategorija i pozicija POPDV](#) su posebno objašnjeni prioriteti kod određivanja kategorija i pozicija.

### 3.3 Polje "Kupac poreski dužnik" u članu propisa vezanom za tarifu

Kada se PDV tarifa poveže sa članom propisa u kojem je uključeno polje "Kupac poreski dužnik", u obrascu se takav promet evidentira u pozicijama 3.3 i 3.4 (za izvršen promet) ili 8b i 8g (za nabavke). Takva tarifa treba da ima PDV redosled za opštu ili posebnu stopu.

Sami članovi propisa pojedinačno nemaju uticaja na poziciju u PO PDV, jedino je bitna oznaka "Kupac poreski dužnik".

Detaljno uputstvo je dato u poglavlju [Poreski dužnik je primalac dobara i usluga](#).

### 3.4 Oznaka za odbitak prethodnog poreza i opcija "Primeni srazmerni odbitak PDV-a" u vrsti ulazne fakture

U KUF u kartici PDV se koristi polje "Odb." kojim se određuje da li se PDV iskazan u toj stavci može odbiti ili ne.

Ako je označeno da se PDV može odbiti, a na poreskom periodu se koristi procenat srazmernog odbitka manji od 100%, opcija "Primeni srazmerni odbitak PDV-a" u vrsti ulazne fakture određuje da li će taj procenat biti primenjen na iznos PDV, pa se PDV koji se može odbiti određuje procentom ukupnog PDV-a te stavke. Ako je procenat srazmernog odbitka na periodu 100% ili je isključena opcija na vrsti ulazne fakture, ceo iznos PDV-a iz te stavke se može odbiti.

Za budžetske firme postoji i dodatna opcija "Proc." na svakoj stavci kartice PDV u KUF, kojom se određuje da li se na tu pojedinačnu stavku primenjuje srazmerni odbitak. Ako je ta opcija isključena, ceo iznos stavke se može ili ne može odbiti, zavisno od opcije "Odb."

### 3.5 Tip zaduženja u vrsti dokumenta

Dosadašnji tip zaduženja "Kalkulacija" preimenovan je u "Interni obračun PDV".

Dokumenti čiji je tip zaduženja "Za knjiženje" ne ulaze u evidenciju PDV.

Dokumenti čiji je tip zaduženja "Avans" ili "Storno avansa" automatski se raspoređuju u odgovarajuće pozicije PO PDV.

Dokumenti svih ostalih tipova zaduženja se u evidenciji PDV tretiraju jednako, ali samo je tip "Za robu i usluge" aktuelan, dok su ostali zastareli i ne treba ih više koristiti.

### 3.6 Kategorija i pozicija POPDV

Ovo su nove opcije u programu. U KIF i KUF (na dokumentima i u kartici PDV) i u prodajnim dokumentima trgovine (na zaglavljjima i u stavkama) su uvedena polja "POPDV". Polja nisu direktno editabilna, već se dvoklikom otvara prozor za izbor kategorije ili pozicije obrasca PO PDV (slika 7). Iz tog prozora se već uneta kategorija ili pozicija može i obrisati. Za izbor kategorije ili pozicije je neophodno da na dokumentu bude unet poreski period, u suprotnom prozor za izbor će biti prazan.

Slika 7

KATEGORIJA	
1. Avans	
2. Bez naknade	
3. Ispravka odbitka prethodnog poreza	
4. Ispravka osnovice ili PDV	
5. Ne ulazi u POPDV	
6. Promet objekata	
7. Storno avansa	

POZICIJA	
Pozicija	Opis
	<b>1. PROMET DOBARA I USLUGA ZA KOJI JE PROPISANO PORESKO OSLOBOĐENJE SA PRAVOM NA ODBITAK PRETHODNOG POREZA</b>
1.1	Promet dobara koja se otpremaju u inostranstvo, uključujući i povećanje, odnosno smanjenje naknade za taj promet
1.2	Promet dobara koja se otpremaju na teritoriju Autonomske pokrajine Kosovo i Metohija, uključujući i povećanje, odnosno smanjenje naknade za taj promet
1.3	Promet dobara koja se unose u slobodnu zonu i promet dobara i usluga u slobodnoj zoni, uključujući i povećanje, odnosno smanjenje naknade za taj promet

### 3.6.1 Kategorija

Kategorija služi kao dodatni "modifikator" tipa prometa i PDV redosleda. U većini tabela obrasca PO PDV ponavljaju se određeni opisi pozicija koje se iskazuju nezavisno od tipa prometa unutar tabele. Npr. u delu 3 se posebno iskazuje promet bez naknade, ispravke (povećanja i smanjenja osnovice i PDV) i avansi. Bez obzira da li se radi o prometu objekata ili o tome ko je poreski dužnik, ako je promet bez naknade, ispravka ili avans, iskazuje se u tim pozicijama.

Uzmimo za primer fakturu unetu u KIF čiji je tip prometa "Oporezivi promet" i tarifu sa opštom stopom PDV unetom u kartici PDV. Promet će normalno biti iskazan u poziciji 3.2. Ali ako je taj dokument npr. interni obračun PDV za naknadni popust, promet se mora iskazati u poziciji 3.6. U tom slučaju bismo, na samom dokumentu ili uz tarifu u kartici PDV, uneli kategoriju "Ispravka osnovice ili PDV". Za oslobođene i neoporezive tipove prometa, kategoriju ili poziciju uvek unosimo na samom dokumentu.

Postoje sledeće kategorije, po redosledu prioriteta:

- Ne ulazi u POPDV** – dokument ili deo dokumenta se isključuje iz obrasca
- Ispravka odbitka prethodnog poreza** - dokument ili deo dokumenta se evidentira u pozicijama 8e.3 ili 8e.4
- Ispravka osnovice ili PDV** - dokument ili deo dokumenta se evidentira u pozicijama "povećanje" ili "smanjenje" osnovice i PDV. Storno dokumenti, fakture povrat i knjižna pisma u programu Trgovina podrazumevano pripadaju ovoj kategoriji.
- Storno avansa** - dokument ili deo dokumenta predstavlja storno avansa. Koristi se izuzetno kod internih obračuna PDV kada se odnose na storna avansa, jer dokument u KIF i KUF ne može istovremeno da bude interni obračun PDV i storno avansa. Primer je kreiranje internog obračuna PDV za promet drugog lica. Inače su storna avansa uvek određena tipom zaduženja "Storno avansa" na vrsti dokumenta.
- Avans** - dokument ili deo dokumenta se evidentira u pozicijama za avanse. Koristi se izuzetno kod internih obračuna PDV kada se odnose na avanse, jer dokument u KIF i KUF ne može istovremeno da bude interni obračun PDV i avansni račun. Primeri su evidentiranje osnovice avansa u jednom, a PDV u drugom poreskom periodu ili kreiranje internog obračuna PDV za promet drugog lica. Inače su avansi uvek određeni tipom zaduženja "Avans" na vrsti dokumenta.
- Bez naknade** – dokument ili deo dokumenta se evidentira u pozicijama "bez naknade"
- Promet objekata** - koristi se izuzetno kod opštih oporezivih tipova prometa, kada se samo pojedine stavke dokumenta odnose na promet objekata. U tom slučaju na dokumentu se bira opšti tip "Oporezivi promet", a u odgovarajućoj stavci kartice PDV se unosi tarifa sa opštom ili posebnom stopom i kategorija "Promet objekata". Kod specijalnih tipova oporezivog i oslobođenog prometa, imamo posebne tipove za promet objekata, koji se odnose na ceo dokument.

### 3.6.2 Pozicija

Predvideli smo da se kombinacijom svih ostalih parametara može tačno odrediti svaka pozicija u obrascu. Međutim, nemoguće je pobrojati i proveriti sve moguće slučajeve predviđene Zakonom o PDV-u, raznim pravilnicima i uputstvima za obrasce. Zbog toga smo omogućili da se izborom pozicije (umesto izborom kategorije) u specifičnim i nepredviđenim slučajevima dokument ili deo dokumenta iskaže u tačno određenoj poziciji obrasca PO PDV.

Čak i kada su na dokumentu izabrani takvi parametri koji određuju da dokument ili deo dokumenta ne ulazi u POPDV, ako je uneta pozicija podaci će biti iskazani u toj poziciji.

**Ovu opciju bi trebalo koristiti samo u krajnjoj nuždi, kada ste sigurni da poziciju ne možete odrediti na drugi način!**

Treba imati u vidu da se unosom neodgovarajućih parametara (tipova prometa, PDV redosleda, kategorija itd) i izborom tačne pozicije postiže željeni rezultat u obrascu PO PDV, ali dokument zbog toga može biti pogrešno iskazan u obrascima KIR ili KPR. Ovi obrasci ne se ne baziraju na pozicijama obrasca PO PDV, nego na svojim pravilima koja se primenjuju na osnovu svih ostalih parametara.

### 3.6.3 Prioriteti za primenu kategorija i pozicija

Opšta pravila za prioritete su sledeća:

1. Pozicija ima prioritet nad kategorijom, bez obzira da li je uneta na dokumentu ili u stavci.
2. Pozicija u stavci ima prioritet nad pozicijom na dokumentu.
3. Kategorija u stavci nema prioritet nad kategorijom na dokumentu. Kategorija na dokumentu odnosi se na ceo dokument. Ako postoji i kategorija uneta u stavci, onda se primenjuje redosled prioriteta prema gore navedenom spisku (između kategorije na dokumentu i u stavci, primenjuje se ona sa višim prioritetom).

Nekoliko karakterističnih primera:

Ako na fakturi unesemo kategoriju "Ispravka osnovice ili PDV" (faktura za dodatne troškove), a u stavci "Bez naknade", stavka će se i dalje smatrati ispravkom, jer je "Bez naknade" nižeg prioriteta. Ali ako na stavci unesemo "Ne ulazi u PO PDV", onda će ta kategorija imati viši prioritet.

Ako imamo fakturu sa kategorijom "Promet objekata" (bilo na dokumentu, bilo na stavci), a zatim kreiramo storno fakturu iz te fakture, na storno fakturi će biti prepisana ova kategorija, ali se storno faktura podrazumevano smatra ispravkom, a ispravka ima viši prioritet.

## 3.7 Polje "Oslobođeno" u KUF i opcija programa "PPPDV - Sav promet u koloni 008"

U obrascima se oslobođen promet kod nabavki ne razdvaja na promet sa pravom ili bez prava na odbitak prethodnog poreza i sve takve nabavke se evidentiraju u pozicijama 8v.2 ili 6.1.

U KUF u polju "Oslobođeno" može da se unese ukupan iznos oslobođen PDV.

Opcija programa "PPPDV - Sav promet u koloni 008" određuje da se ukupan iznos oslobođen PDV izračunava kao: iznos naknade – zbir svih osnovica i PDV-a iz kartice PDV. Opcija se primenjuje i u KPR i u PO PDV.

Postoje četiri načina za evidentiranje nabavki oslobođenih PDV u KUF:

1. Preko oslobođenih tipova prometa za ceo dokument: "Nabavka od obveznika PDV oslobođena PDV", "Uvoz oslobođen PDV" ili "Uvoz iz AP Kosovo i Metohija oslobođen PDV". Ceo iznos naknade se tada smatra oslobođenim.
2. Za dokumente sa oporezivim tipom prometa, za delove dokumenta može da se koristi tarifa sa nekim od PDV redosleda za oslobođeni promet. U PDV redosledima su svi oslobođeni promet razdvojeni na one sa pravom ili bez prava na odbitak, ali u KUF se svi tretiraju jednako, pa je svejedno koji od njih se koristi.
3. Za dokumente sa oporezivim tipom prometa, preko polja "Oslobođeno" u kojem se unosi iznos osnovice oslobođene PDV. Ovo polje je zapravo olakšica da se izbegne pojedinačni unos tarifa za oslobođeni deo nabavke. Ako se u dokument sa oporezivim tipom prometa u polje "Oslobođeno" unese iznos jednak iznosu naknade, a kartica PDV se ostavi prazna, postiže se isti efekat kao sa oslobođenim tipom prometa.
4. Ako se uključi opcija programa "PPPDV - Sav promet u koloni 008", nije potreban ni iznos u polju "Oslobođeno", jer se tada kompletan "ostatak" iznosa, koji nije unet u kartici PDV, smatra iznosom oslobođenim PDV.

Poslednja dva načina podrazumevaju da se u karticu PDV unose samo tarife oporezivih PDV redosleda.

### 3.8 Predznak iznosa naknade, osnovice i PDV-a

Kada se koristi kategorija "Ispravka osnovice ili PDV" ili "Ispravka odbitka prethodnog poreza" predznak iznosa određuje da li će biti iskazan u poziciji povećanja ili smanjenja.

### 3.9 Datum valute plaćanja

Koristi se samo u avansima i stornima za određivanje poreskog perioda uplate avansa. Videti: [Avansi i storna avansa](#).

### 3.10 Opcija programa "PPPDV – Bez negativnih iznosa"

Ova opcija se koristila u starom prozoru za obrazac PP PDV. Uključivanjem ove opcije, program je negativne iznose prethodnog poreza iz polja 106, 107 i 108 dodavao u apsolutnom iznosu u polje 103, odnosno negativne iznose iz polja 103 i 104 dodavao u apsolutnom iznosu u polje 108. Time se negativan prethodni porez iskazivao kao uvećana poreska obaveza, odnosno negativan iznos obračunatog PDV iskazivao kao uvećan prethodni porez.

U novom obrascu PO PDV je ova računica već ugrađena u samu logiku obrasca, a pošto se obrazac PP PDV automatski kreira iz PO PDV, ova opcija se više ne koristi.

## 4 Prozor "Poreske prijave PDV 2018" (obraci PO PDV i PP PDV)

Postupak izrade poreske prijave sastoji se od sledećih koraka:

1. U filteru izabrati poreski period.
2. Kreirati set izveštaja za taj poreski period.
3. Otvoriti prazan izveštaj PO PDV i pokrenuti izračunavanje. Posle pregleda i kontrole, snimiti izveštaj uz dodeljivanje setu izveštaja.
4. Otvoriti prazan izveštaj PP PDV i snimiti ga uz dodeljivanje setu izveštaja. Ovaj korak je potreban da bi se obrazac PP PDV povezao sa obrascem PO PDV preko zajedničkog seta izveštaja.
5. Pokrenuti izračunavanje izveštaja PP PDV. Posle pregleda i kontrole, ponovo snimiti izveštaj.
6. Otvoriti prozor za setove izveštaja i pokrenuti izvoz u XML za Poresku upravu.

#### Filter izveštaja

Obrasci se biraju na osnovu polja "Poreski period", "Tip izveštaja" i "Izveštaj".

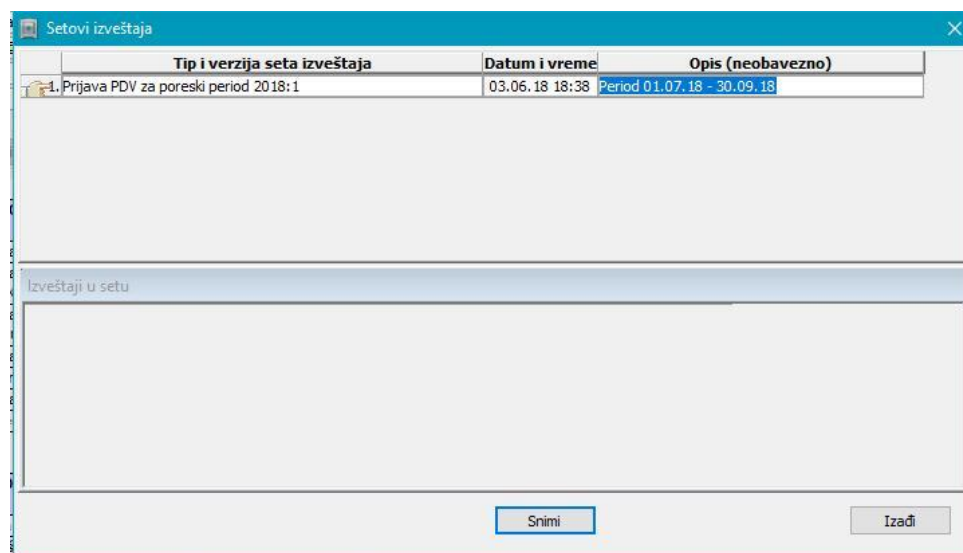
Propisani izveštaji podrazumevano iskazuju iznose zaokružene na 1 dinar, ali u polju "Zaokruženje" možete podesiti i drugačije zaokruženje, ako izveštaje formirate za svoje potrebe.

Obrasce možete formirati i filtriranjem po organizacionoj jedinici, pravnim i fizičkim licima ili vrsti dokumenata. Ove opcije služe samo za kontrolu i preuzete su iz starog prozora za PDV obrasce. Sva ostala polja filtera služe za popunjavanje podataka koji se štampaju u zaglavlju izveštaja ili eksportuju u XML (matični broj, PIB, naziv firme itd).

#### Kreiranje seta izveštaja

Dugmetom "Setovi izveštaja" otvara se dijalog za pregled i kreiranje setova izveštaja (slika 8).

Slika 8



U gornjem delu se prikazuju postojeći i ubacuju novi setovi izveštaja. Slično kao i sami izveštaji i setovi imaju tipove i verzije. Za sada postoji samo jedan tip i jedna verzija, pa kod ubacivanja novog seta program automatski popunjava tip i verziju, tekući datum i vreme, a u opisu seta upisuje izabrani poreski period (što možete dodatno izmeniti).

U donjem delu se prikazuju snimljeni izveštaji povezani sa setom. Izveštaje možete dodeliti određenom setu ovde, ali to možete uraditi i odmah prilikom snimanja izveštaja.

Za isti poreski period može se kreirati i više setova izveštaja (npr. zbog izmene poreske prijave), pa je u tom slučaju u opisu seta potrebno ručno ubaciti odgovarajući dodatni opis.

### Izračunavanje i pregled izveštaja

Na kraju izračunavanja, program može prikazati upozorenja o neispravnostima u izveštaju (npr. negativni iznosi u poljima gde nisu dozvoljeni i sl). U tom slučaju je potrebno prekontrolisati podatke, obaviti potrebne izmene u KIF i KUF i ponovo pokrenuti izračunavanje.

Polja obrasca sa iznosima koje možete ručno izmeniti prikazana su belom pozadinom. Plava polja koja predstavljaju zbirove automatski se ažuriraju kod ručnih izmena drugih polja. Žuta polja su eksplicitno namenjena za ručni unos.

### Specifičnosti vezane za obrazac PO PDV

Prozor za prikaz detalja (slika 9), koji se otvara dvoklikom na željenu poziciju obrasca, zapravo predstavlja "mini" KIR i KPR, ali prikazuje samo iznose relevantne za izabranu poziciju obrasca. Ovaj prozor može da stoji otvoren bez blokiranja pristupa samom izveštaju. Kako na koju poziciju dvokliknete mišem, tako će se u tom prozoru prikazati detalji te pozicije.

Slika 9

Rbr	Broj dokumenta	Datum izdav.	Datum prometa	Datum plaćanja	Komitent	PIB	Ukupna naknada sa PDV	Osnovica opšta stopa	PDV opšta stopa	Osnovica posebna stopa	PDV posebna stopa	Ukupna osnovica	Ukupan PDV
1.	IF101	01.07.18	01.07.18		Lara komerc, Omladinska 28, Novi Sad		4.800,00	4.000,00	800,00			4.000,00	800,00
2.	IF102	02.07.18	02.07.18		Lara komerc, Omladinska 28, Novi Sad		6.000,00	5.000,00	1.000,00			5.000,00	1.000,00
<b>SVEGA:</b>							10.800,00	9.000,00	1.800,00			9.000,00	1.800,00

Ove detalje možete i odštampati ili snimiti u Excel, HTML, PDF i sl. Dugme "Osveži" služi za osvežavanje podataka u ovom prozoru, ako ste u međuvremenu obavili neke izmene u KIF ili KUF. Dvoklikom na neki od dokumenata u tom prozoru može se dalje otvoriti prozor KIF ili KUF upravo sa tim dokumentom, radi provere i eventualnih izmena.

U samom obrascu PO PDV nisu predviđena polja za detalje prethodnog poreza koji se može ili ne može odbiti, iako taj porez učestvuje u zbirovima. U programu možete videti prethodni porez u prozoru za detalje pojedinih pozicija (iz delova obrasca 6, 7 i 8). Prethodni porez koji se može ili ne može odbiti za obračunati PDV za promet drugog lica, u detaljima se ne prikazuje u poziciji 3a, nego u 8b i 8g. Iako se u ovim pozicijama u obrascu iskazuju samo osnovice, PDV koji se može odbiti je evidentiran upravo u tim dokumentima u KUF.

U delu 9a (slika 10), gde je obrascem predviđeno da se ručno unese PDV koji želite da iskažete kao prethodni porez, u programu prikazujemo dodatnu kolonu "(obračunato)", levo od propisane kolone obrasca "Iznos", sa ukupnim obračunatim iznosima PDV-a koji se može odbiti kao prethodni porez. Isti iznosi su posle izračunavanja obrasca inicijalno prepisani u kolonu "Iznos", gde se po potrebi mogu ručno izmeniti. U obrascu nije predviđena ovakva kolona, ali bez nje, posle ručne izmene iznosa, ne bi više bili vidljivi izvorno obračunati iznosi. Kolona "(obračunato)" ne učestvuje ni u kakvim daljim računicama, a u obrazac PP PDV ulaze podaci iz kolone "Iznos".

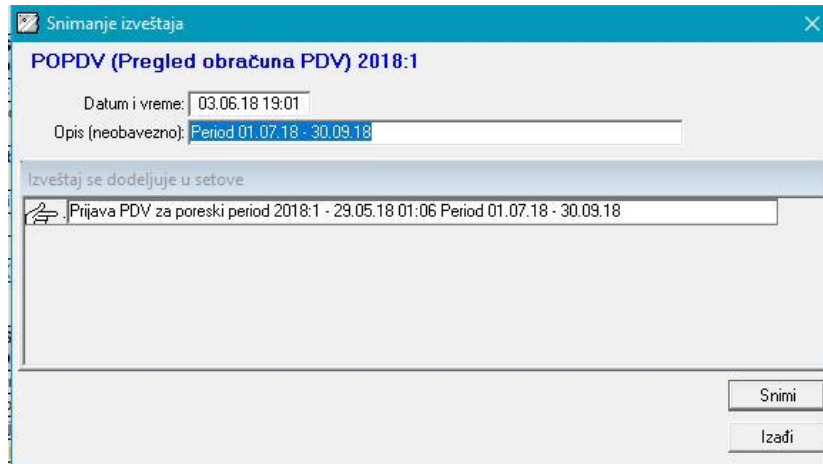
Slika 10

9a PDV KOJI SE U PORESKOJ PRIJAVI ISKAŽUJE KAO PRETHODNI POREZ		(obračunato)	Iznos
9a.1	PDV plaćen pri uvozu dobara		
9a.2	PDV nadoknada plaćena poljoprivredniku		
9a.3	PDV po osnovu nabavki dobara i usluga, osim iz tač 9a.1 i 9a.2	200	200
9a.4	Ukupan PDV koji se u poreskoj prijavi iskazuje kao prethodni porez (9a.1 + 9a.2 + 9a.3)	200	200

## Snimanje izveštaja

U ovom prozoru se ne koristi standardna opcija za snimanje, nego posebno dugme "Snimanje", kojim se otvara poseban dijalog (slika 11).

Slika 11



Program automatski popunjava tekući datum i vreme i u opis ubacuje poreski period. Ako već postoji definisan jedan i samo jedan set izveštaja za isti poreski period, u donjem delu se nudi i taj set da bi mu se izveštaj odmah dodelio. Ako postoji više definisanih setova za poreski period, morate sami ubaciti set kojem dodeljujete izveštaj.

Snimljene izveštaje možete kasnije izabrati u polju filtera "Izveštaj".

Ako već snimljeni izveštaj izmenite i ponovo ga snimate, možete ga snimiti pod istom oznakom i opisom ili ga snimiti pod novom oznakom (dugmetom "Novi izveštaj"). Ako želite da obrišete postojeći snimljeni izveštaj, takođe otvarate prozor za snimanje i koristite dugme "Obriši izveštaj".

Ako za pojedinačni izveštaj postoji XML definicija, u prozoru za snimanje će biti prikazano i dugme "Eksport izveštaja".

## Obrazac PP PDV

Ovaj obrazac nije više moguće kreirati direktno iz baze podataka. Najpre se mora popuniti i snimiti obrazac PO PDV i dodeliti ga setu izveštaja. Potom se kreira obrazac PP PDV za isti set izveštaja, koji se popunjava podacima iz PO PDV.

## Izvoz u XML

Potrebno je otvoriti dijalog za setove izveštaja, selektovati željeni set i dugmetom "Eksport seta izveštaja" obaviti formiranje XML datoteke. Format XML datoteke je određen tipom i verzijom seta izveštaja.

Poreski dužnik koji nije obveznik PDV, u slučaju kada mora da podnese poresku prijavu (npr. kada obračuna PDV kao poreski dužnik za INO usluge), ne podnosi obrazac PO PDV nego samo PP PDV. Zbog tehnike rada u programu (PP PDV se generiše iz PO PDV), ipak mora da se kreira obrazac PO PDV, ali će se po potrebi Poreskoj upravi podnositi samo PP PDV.

## 5 Interni obračuni PDV i dijalozi za automatsko kreiranje dokumenata

### Interni obračuni PDV

Za interne obračune PDV je sada podešeno automatsko formiranje broja dokumenta. Kada se interni obračun PDV unosi ručno, ako se broj ne unese u KIF ili KUF, biće kreiran automatski u bazi. Isti princip se primenjuje kod automatskog formiranja internih obračuna iz raznih prozora i dijaloga, osim ako se broj eksplicitno unese.

## Formiranje drugog zaduženja iz postojećeg

Ovaj dijalog koji je postojao od ranije, dopunjen je novim opcijama (slika 12).

Slika 12

Dodate su opcije za tip prometa i polje "POPDV". Dodate su i nove operacije "Interni obračun PDV - samo iznos i osnovice", "Interni obračun PDV - osnovice", "Interni obračun PDV - samo PDV", koje samo olakšavaju unos, jer unapred podešavaju opcije za osnovice i PDV. Ove operacije se koriste npr. kada izdamo knjižno odobrenje kupcu za koje nismo dobili potvrdu o izvršenom smanjenju prethodnog poreza.

## Formiranje internih obračuna PDV iz izvoda, naloga blagajne i pregleda prometa

U prozorima stavki izvoda i naloga blagajne i u pregledu prometa dodato je dugme "Formiraj int.obr. PDV". U prozoru je potrebno selektovati jedan ili više zapisa za koje se formiraju interni obračuni PDV, a dugme otvara dijalog (slika 13), kojim se iz uplata mogu automatski formirati interni obračuni PDV. Dijalog je sličan dijalogu za formiranje drugog zaduženja iz postojećeg, ali ima dodatne opcije.

Slika 13

Opcija "Iznos sadrži" opisuje šta je sadržano u iznosu uplate. Podrazumeva se da uplata sadrži osnovicu i PDV, ali u nekim slučajevima može sadržavati samo PDV (npr. za plaćen PDV kod uvoza) ili samo osnovicu (npr. plaćena naknada poljoprivredniku).

Kod oporezivih tipova prometa, potrebno je izabrati i tarifu i po potrebi isključiti opciju "Preth. porez se može odbiti". Ovim dijalogom može se formirati dokument sa samo jednom tarifom. Ako uplata sadrži osnovice i PDV po više različitih tarifa, takav interni obračun se mora uneti ručno.

Osim operacije "Proizvoljni dokument", nude se i predefinisane operacije samo za iznos i osnovicu, samo za osnovicu i samo za PDV, kao u dijalogu za za formiranje drugog zaduženja iz postojećeg. Pored ovih, nude se i dodatne specijalne operacije za karakteristične obračune, koje automatski podešavaju potrebne opcije u dijalogu, a samo je potrebno eventualno dodatno podešavanje opcija "Preth. porez se može odbiti" i ponekad "Tip prometa" i "Tarifa":



1. Interni obračun PDV - avans dobavljaču - samo iznos i osnovica  
koristi se kod plaćenog avansa dobavljaču kada nismo dobili avansni račun
2. Interni obračun PDV - plaćen PDV kod uvoza  
koristi se kada uplata sadrži samo PDV plaćen kod uvoza
3. Interni obračun PDV - plaćena naknada i PDV nadoknada poljoprivredniku  
koristi se kada uplata sadrži naknadu i PDV nadoknadu plaćenu poljoprivredniku
4. Interni obračun PDV - plaćena naknada poljoprivredniku  
koristi se kada uplata sadrži samo naknadu plaćenu poljoprivredniku
5. Interni obračun PDV - plaćena PDV nadoknada poljoprivredniku  
koristi se kada uplata sadrži samo PDV nadoknadu plaćenu poljoprivredniku

Ovaj dijalog može se koristiti i za razne druge troškove koji se pojavljuju u izvodima i blagajni, a nemaju prateće dokumente u KUF: provizije bankama, kamate na osnovu pozajmice, kupovine udela ili akcija, premije osiguranja (pozicija 8v.2), ugovori o delu, autorski ugovori, honorari (pozicija 8d.2). Tada se uglavnom koristi operacija "Proizvoljni dokument".

U prozoru iz kojeg se otvara dijalog, ako se selektuje više zapisa, moraju se selektovati ili samo uplate ili samo isplate. Za uplate dijalog nudi formiranje internih obračuna u KIF, a za isplate u KUF.

Uključivanjem opcije "Zbirno", formiraće se jedan interni obračun PDV sa zbirnim iznosima za sve selektovane zapise. Ako selektovani zapisi sadrže različite valute i analitike (komitente, org. jedinice itd), formiraće se više zbirnih internih obračuna, posebno za svaku valutu i kombinaciju analitika.

#### Storno avansa

U dijalogu za storniranje avansnog računa (slika 14) dodato je polje "POPDV", koje se prvenstveno koristi da bi se označilo da li storno avansa treba da se evidentira u poljima ispravke (smanjenje osnovice i PDV). Program ovo polje automatski podešava na osnovu valute plaćanja avansnog računa, datuma storna avansa i veze sa fakturom, ali može i ručno da se izmeni.

Slika 14

#### Izlazne kalkulacije maloprodaje

U dijalogu za automatsko kreiranje internog obračuna PDV u KIF iz izlaznih kalkulacija maloprodaje (dugme "IKM"), dodata je opcija za odvojeno kreiranje internih obračuna za kalkulacije storna i povrata, tako da se ti interni obračuni iskazuju odvojeno u pozicijama ispravki (smanjenja) osnovice i PDV.

## 6 Evidentiranje pojedinih karakterističnih dokumenata i prometa

### 6.1 Poreski dužnik je primalac dobara i usluga

Kada je za promet celog dokumenta dužnik primalac dobara i usluga, mogu se koristiti tipovi prometa za KIF i KUF sa sufiksom "dužnik je kupac", uz standardne tarife za opštu i posebnu stopu (kod nabavke) ili posebne tarife za opštu i posebnu stopu sa stopom 0% (kada mi vršimo promet).

Kada se samo deo dokumenta (pojedine stavke) odnosi na ovakav promet, koristi se standardni oporezivi tip prometa, a u kartici PDV se koriste tarife povezane sa članom propisa označenim sa "Kupac poreski dužnik".

Ovo se odnosi i na slučajeve u KIF kada mi vršimo promet za koji je naš kupac dužnik (pozicije 3.3 i 3.4) i u KUF kada vršimo nabavke za koje smo mi kao kupac poreski dužnik (delovi 8b i 8g).

Za obračunati porez za promet drugog lica (deo 3a), na osnovu nabavki kod kojih smo mi poreski dužnik, unose se interni obračuni PDV u KIF i koriste se tipovi prometa čiji je prefiks "PDV za promet drugog lica". **Do sada se za ovaj obračun koristio standardni tip "Oporezivi promet", ali od sada je obavezno korišćenje ovih novih tipova prometa!**

Tarife povezane sa članom propisa označenim sa "Kupac poreski dužnik" (slika 15 i 16), kao i automatsko formiranje internih obračuna PDV za poresku obavezu u KIF, uvedeni su još pre nekoliko godina i postoji uputstvo vezano za član 10. Zakona. Ovde ćemo samo ukratko ponoviti najvažnije detalje i dopuniti objašnjenja vezana za nove tipove prometa.

Slika 15



Slika 16



Bez obzira na to da li koristimo tarife vezane za član propisa označen sa "Kupac poreski dužnik" ili "obične" tarife (koje nisu vezane za član propisa) uz nove tipove prometa sa sufiksom "dužnik je kupac", moraju se definisati različite tarife za slučajeve kada vršimo promet ili kada vršimo nabavku. Kod nabavki koristimo tarife sa stopama 20% ili 10% (zavisno da li se odnose na opštu ili posebnu stopu), a kod prodaje tarife sa stopom 0%. U oba slučaja, PDV redosled na tarifama mora biti postavljen na "PDV opšta stopa" ili "PDV posebna stopa", jer se ovo ne tretira kao oslobođen nego kao oporezivi promet, iako prodavac ne obračunava PDV i koristi tarifu sa stopom 0%.

Kod nabavki gde smo mi poreski dužnik, omogućeno je automatsko kreiranje internog obračuna PDV u KIF na osnovu dokumenta nabavke, opcijom "Formiraj drugo zaduženje" iz kontekstnog menija i izborom operacije "Kupac poreski dužnik". U vrstama dokumenata za ulazne fakture je omogućeno povezivanje svake vrste ulazne fakture (pa i avansnog računa) sa odgovarajućom vrstom internog obračuna PDV u KIF (u kartici "Veze"). Na taj način, automatsko kreiranje internog obračuna PDV u KIF automatski postavlja i odgovarajuću vrstu internog obračuna.

Interni obračun PDV za promet drugog lica mora da se formira čak i za storna avansa koja se odnose na avansne račune gde je kupac poreski dužnik. Ako se storno avansa kreira automatski (kroz dijalog za storno ili povezivanjem fakture sa avansom), interni obračun PDV za promet drugog lica će takođe biti automatski formiran.

Za nekoliko specifičnih primera ćemo detaljnije objasniti način evidencije:

#### Promet oslobođen PDV, a poreski dužnik je primalac (unos sekundarnih sirovina u slobodnu zonu)

Kod unosa sekundarnih sirovina u slobodnu zonu, gde su isporučilac i primalac obveznici PDV, promet je oslobođen PDV, ali je poreski dužnik primalac. Primarni kriterijum je to što je dužnik primalac, pa isporučilac evidentira promet u poziciji 3.4 (ne u 1.3), a primalac samo osnovicu u 8b.2 (ne u 8v.2), bez obračuna PDV u 3a.3 (jer je promet oslobođen PDV). Iako je ovo promet oslobođen PDV, u obrascu se osnovice u ovim pozicijama posebno iskazuju za opštu i posebnu stopu, jer su to pozicije oporezivog prometa. Iz tog razloga i u KIF i KUF se moraju koristiti oporezivi tipovi prometa i tarife sa PDV redosledom za opštu ili posebnu stopu.

Ovo se može sprovesti na dva načina: tipom prometa sa oznakom "dužnik je kupac" i standardnim tarifama za opštu stopu ili tipom prometa bez oznake "dužnik je kupac" i tarifama vezanim za član propisa sa oznakom "Kupac poreski dužnik". U prvom rešenju tarife imaju poresku stopu, pa je potrebno u polja za iznos PDV upisati nulu. U drugom slučaju može se postupiti na isti način ili koristiti tarife sa stopom 0% (koje se inače koriste kod izvršenog prometa za pozicije 3.3 i 3.4).

Kada se koriste tipovi prometa sa oznakom "dužnik je kupac", a ipak se unesu tarife za oslobođen promet ili iznos u polju "Oslobođeno", program će iskazati osnovice u poljima pozicija 3.3, 3.4 ili 8b za opštu stopu.

Osnovice ovih nabavki se u KPR prikazuju u kolonama oporezivog prometa za opštu ili posebnu stopu.

#### Promet u Republici gde je isporučilac strano lice koje nije obveznik PDV, a poreski dužnik je primalac

Kada je dužnik primalac, a isporučilac je strano lice koje nije obveznik PDV, nabavka se evidentira u 8g (oporezivo) ili 8d.1 (oslobođeno i ne podleže PDV). Ovde nije primarno ko je dužnik (tada bi se sav promet evidentirao u 8g), već je primarno to što je isporučilac strano lice koje nije obveznik PDV. Koriste se tipovi prometa "Nabavka od stranog lica koje nije obveznik PDV - dužnik je kupac" (za oporezivi promet) ili "Nabavka od stranog lica koje nije obveznik PDV neoporeziva". Ako u računu dobavljača postoje i stavke oporezivog i neoporezivog prometa, koristi se oporezivi tip prometa "Nabavka od stranog lica koje nije obveznik PDV - dužnik je kupac", a u kartici PDV mogu postojati i stavke sa neoporezivim tarifama, koje će se iskazivati u 8d.1.

#### Uvoz električne energije, prirodnog gasa i energije za grejanje i hlađenje

Kod uvoza ovih dobara, promet je oslobođen PDV (Zakon o PDV čl. 26 stav 1 tačka 1d), ali je primalac poreski dužnik (čl. 10 stav 2 tačka 4) i u obavezi je da obračuna PDV u poziciji 3a.3. Osnovica se evidentira u poziciji 6.1 (uvoz oslobođen PDV). Za osnovicu je potrebno uneti interni obračun PDV sa tipom prometa "Uvoz oslobođen PDV" ili "Uvoz iz AP Kosovo i Metohija oslobođen PDV" sa naknadom u polju "Iznos". U kartici PDV je potrebno uneti tarifu povezanu sa članom propisa gde je kupac poreski dužnik i odgovarajućom stopom, da bi se mogao kreirati interni obračun u KIF za poziciju 3a.3.

Osnovice ovih nabavki se u KPR prikazuju u koloni za oslobođene nabavke.

## 6.2 Promet bez naknade

Ako za promet bez naknade u programu Trgovina unesemo fakturu kupcu, onda bismo za stavke bez naknade uneli prodajne cene nula. Međutim, takvu fakturu ne možemo da koristimo za PDV evidenciju, jer za promet bez naknade moraju da se unesu procenjene cene, odnosno u obrascu PO PDV moraju da se iskažu procenjene osnovice i PDV. Za PDV evidenciju u programu Trgovina možemo da kreiramo samo posebnu fakturu sopstvenoj firmi, sa kategorijom "Bez naknade", sa procenjenim cenama u stavkama i obračunatim PDV-om. Drugo i jednostavnije rešenje je da se u KIF unese interni obračun PDV sa procenjenim osnovicama i obračunatim PDV-om, označen kategorijom "Bez naknade".

### 6.3 Avansi i storna avansa

Korekcije avansnih računa se, kao i do sada, obavljaju kreiranjem storna avansa kada dobijemo konačni račun pa ga "zatvaramo" sa avansnim računom ili kod povraćaja avansa. Sledeća pravila obrasca se automatski primenjuju u programu:

1. Ako je storno (kreiran iz bilo kog razloga) u istom periodu kao avansni račun, on poništava osnovicu i PDV avansnog računa u poziciji avansa (npr. 3.9), čime ostvaruje pravilo obrasca da se avans ne iskazuje ako je u istom periodu izvršen promet ili povraćaj avansa.
2. Ako se storno (zbog konačnog računa) odnosi na avansni račun iz ranijih perioda, osnovica se ne umanjuje, a umanjenje PDV se ne iskazuje u poziciji avansa (npr. 3.9), nego u odgovarajućoj poziciji prometa (npr. 3.2).
3. Kod povraćaja avansa iz ranijih perioda takođe se kreira storno avansa, ali umanjenje se iskazuje u poziciji smanjenja (npr. 3.6), pa je u stornu avansa potrebno dodatno uneti kategoriju "Ispravka osnovice ili PDV". Isti princip primenjuje se i kod drugih korekcija avansnih računa, npr. kada smo avansni račun za izvoz evidentirali u 3.9, jer nismo imali uslove za oslobođenje, pa kada se u narednom periodu steknu uslovi, kreiramo storno avansa čime umanjujemo PDV u 3.6, a ponovo kreiramo avansni račun za oslobođen promet u 1.7. Kategorija "Ispravka osnovice ili PDV" se nudi podrazumevano u dijalogu za automatsko kreiranje storna avansa, kada se storno odnosi na raniji poreski period i kada se ne povezuje sa fakturom. Ako se iz ovakvog storna avansa kreira interni obračun PDV za promet drugog lica, on će automatski primeniti kategoriju "Ispravka osnovice ili PDV".
4. U pozicijama gde se ne iskazuje PDV, nego samo osnovica, storna avansa iz ranijih perioda se ignorišu, osim u pozicijama delova 4 i 11, gde se umanjuju osnovice/naknade.

Poreski period unet na stornu određuje u kojem će periodu biti evidentiran u obrascu, ali kako određujemo na koji se period "odnosi" storno avansa (koji je period avansnog računa kojeg ovaj stornira)? Storno može, ali ne mora da bude povezan sa avansnim računom (može biti unet i ručno). Zato uvek koristimo datum valute plaćanja na stornu da odredimo na koji se period "odnosi" storno, a taj datum se automatski popunjava datumom valute plaćanja iz avansnog računa kod automatskog formiranja storna.

### 6.4 Uvoz

Kod uvoza se osnovice evidentiraju u periodu kada je primljen carinski dokument (pozicije 6.1 do 6.2.3). Obračunati PDV se kod uvoza nigde ne iskazuje u PO PDV. Potrebno je evidentirati samo plaćen PDV, u periodu kada je plaćen.

Ako je uvoz oslobođen PDV koriste se samo tipovi prometa "Uvoz oslobođen PDV" ili "Uvoz iz AP Kosovo i Metohija oslobođen PDV".

Kod oporezivog uvoza se primenjuju sledeća pravila:

1. Kod tipova prometa "Uvoz oporeziv" i "Uvoz iz AP Kosovo i Metohija oporeziv", u obrascu se iskazuju samo osnovice, a PDV se ignoriše.
2. Kod tipova prometa "Uvoz oporeziv - plaćen PDV" i "Uvoz iz AP Kosovo i Metohija oporeziv - plaćen PDV", u obrascu se iskazuje samo PDV, a osnovice se ignorišu.
3. Kod tipova prometa "Uvoz oporeziv sa plaćenim PDV" ili "Uvoz iz AP Kosovo i Metohija oporeziv sa plaćenim PDV", u obrascu se iskazuju i osnovica i PDV.

Ako je i carinski dokument primljen i PDV plaćen u istom poreskom periodu, sve se može evidentirati kroz jedan dokument u KUF, sa tipom prometa "Uvoz oporeziv sa plaćenim PDV" ili "Uvoz iz AP Kosovo i Metohija oporeziv sa plaćenim PDV".

Ako je carinski dokument primljen u jednom poreskom periodu, a PDV plaćen u drugom, moraju se koristiti dva dokumenta u KUF sa različitim tipovima prometa. Za osnovice (pozicije 6.2.1 do 6.2.3) se koriste tipovi "Uvoz oporeziv" ili "Uvoz iz AP Kosovo i Metohija oporeziv". U programu trenutno nemamo način da automatski dohvatimo plaćen PDV kod uvoza (pozicija 6.4), pa se u tu svrhu koristi interni obračun PDV sa tipom prometa "Uvoz oporeziv - plaćen PDV" ili "Uvoz iz AP Kosovo i Metohija oporeziv - plaćen PDV", gde je u kartici PDV dovoljno uneti samo iznos PDV i oznaku da li se može odbiti kao prethodni porez, uz bilo koju tarifu.

Ako je u dokumentu u KUF unet negativan PDV, on se uvek smatra ispravkom (pod uslovom da ima oznaku da se može odbiti), bez obzira da li je uneta kategorija za ispravku, a iskazuje se u poziciji 8e.4.

Kada su u carinskom dokumentu, pored PDV-a, obračunate i druge dažbine (carine, akcize i sl), ako je PDV plaćen u celosti, a druge dažbine nisu ili su samo delimično plaćene, onda je i pravo na odbitak srazmerno delu plaćenih dažbina, pa u internom obračunu mora da se unese samo taj srazmerni deo plaćenog PDV-a.

Ako uplata u izvodu sadrži samo plaćen PDV kod uvoza, moguće je automatski formirati interni obračun PDV operacijom "Interni obračun PDV - plaćen PDV kod uvoza".

Ako je prema carinskom dokumentu istovremeno smanjena osnovica i PDV, po pravilu se oba smanjenja iskazuju u obrascu u periodu u kojem je primljen carinski dokument (za razliku od povećanja, gde se povećanje PDV iskazuje tek kada je plaćen). Pri tome se po pravilu smanjenje PDV iskazuje samo ako je taj isti PDV prethodno plaćen i evidentiran u 9a.1. I u tom slučaju može se koristiti jedan dokument u KUF sa tipovima prometa "Uvoz oporeziv sa plaćenim PDV" ili "Uvoz iz AP Kosovo i Metohija oporeziv sa plaćenim PDV", uz kategoriju "Ispravka osnovice ili PDV".

## 6.5 Nabavka od poljoprivrednika

Kod nabavke od poljoprivrednika se naknada (vrednost primljenih dobara i usluga) evidentira u periodu kada je izvršena nabavka (pozicija 7.1). Pored toga, evidentiraju se plaćena naknada, plaćena PDV nadoknada i plaćena PDV nadoknada koja se može odbiti (pozicije 7.2, 7.3 i 7.4).

Ako su nabavka i sva plaćanja obavljena u istom poreskom periodu, koristi se tip prometa "Nabavka od poljoprivrednika sa plaćenom nabavkom i PDV nadoknadom", čime se iskazuju iznosi u svim pozicijama (7.1 do 7.4).

Ako su nabavka i plaćanja obavljena u različitim poreskim periodima, koriste se odvojeni dokumenti u KUF: za nabavku sa tipom prometa "Nabavka od poljoprivrednika", a za plaćanja sa tipom prometa "Nabavka od poljoprivrednika - plaćena nabavka i PDV nadoknada". Za plaćanja se uvek koristi interni obračun PDV, dok se za nabavku može koristiti i obična ulazna faktura (pa i ona formirana automatski iz otkupnih listova). Automatski formirana ulazna faktura ima sve elemente, ali obično je sa tipom prometa "Nabavka od poljoprivrednika", što znači da će se iskazivati samo nabavka u 7.1. Ako se poljoprivredniku u istom periodu plati i naknada i PDV nadoknada, dovoljno je promeniti tip prometa na "Nabavka od poljoprivrednika sa plaćenom nabavkom i PDV nadoknadom".

U dokumentima sa tipom prometa "Nabavka od poljoprivrednika" i "Nabavka od poljoprivrednika sa plaćenom nabavkom i PDV nadoknadom" može biti navedeno više različitih tarifa, ali se samo tarifa sa PDV redosledom "PDV nadoknada" iskazuje u poziciji 7.1 (i eventualno u 7.2 do 7.4). Za sve ostale tarife se evidentira samo osnovica u 8d.2 (nabavka od lica koja nisu obveznici PDV), a PDV se ignoriše. PDV nadoknada se obračunava samo za poljoprivredne proizvode. Ako se od poljoprivrednika nabavljaju i nepoljoprivredni proizvodi unutar istog dokumenta, koriste se upravo ove druge tarife.

Iz dokumenta sa tipom prometa "Nabavka od poljoprivrednika - plaćena nabavka i PDV nadoknada" se u obrascu iskazuje samo tarifa za PDV nadoknadu. Ako je uneta bilo koja druga tarifa, ona se ne iskazuje u obrascu.

Naknada koja je plaćena u periodu nabavke ili kasnije, evidentira se u periodu kada je plaćena, a ako je plaćena u periodu pre nabavke, evidentira se tek u periodu nabavke (pozicija 7.2). Dakle, avansna plaćanja naknade poljoprivredniku, čak i ako su uneta u KUF, ne evidentiraju se u obrascu. Plaćena naknada obuhvata sve oblike plaćanja, kako novčane, tako i naturalnu razmenu. U kartici PDV je potrebno uneti osnovicu, koja predstavlja plaćenu naknadu.

Plaćena PDV nadoknada se evidentira u periodu kada je plaćena (pozicija 7.3), bez obzira da li se može ili ne može odbiti kao prethodni porez. Ako se može odbiti kao prethodni porez, evidentira se i u poziciji 7.4. Ne obračunava se i ne plaća avansno. Čak i ako je avansni račun unet u KUF, ne uzima se u obzir u obrascu. U kartici PDV je potrebno uneti iznos PDV i oznaku da li se može odbiti kao prethodni porez.

Ako je plaćena samo naknada, u KUF se može uneti dokument samo sa osnovicom (bez PDV), a ako je plaćena samo PDV nadoknada, dokument samo sa iznosom PDV (bez osnovice).

Iz stavki izvoda i naloga blagajne ili iz pregleda prometa moguće je automatski formirati interne obračune PDV operacijama "Interni obračun PDV - plaćena naknada i PDV nadoknada poljoprivredniku", "Interni obračun PDV - plaćena naknada poljoprivredniku" ili "Interni obračun PDV - PDV nadoknada poljoprivredniku", zavisno od toga šta pojedina uplata sadrži: samo plaćenu naknadu, samo plaćenu PDV nadoknadu ili oboje.

U obrascu KPR se prikazuje samo obračunata naknada (nabavka) i plaćena PDV nadoknada koja se može odbiti.

## 6.6 Ispravka odbitka prethodnog poreza

Ove ispravke se evidentiraju u pozicijama 8.3 i 8.4. Unose se kroz interni obračun PDV sa oporezivim tipom prometa. U kartici PDV se unosi bilo koja tarifa, sa iznosom ispravke PDV, i obavezno uključenom opcijom da se PDV može odbiti. Na dokumentu ili stavci je potrebno uneti kategoriju "Ispravka odbitka prethodnog poreza".

U poziciji 8e.4 se automatski iskazuje i svaki negativni iznos PDV-a koji se može odbiti iz dokumenata sa tipom prometa za uvoz i sufiksom "plaćen PDV". Pravilo je da se kod uvoza smanjenje PDV evidentira u poziciji 8e.4, a povećanje u 6.4.

I kod stavki sa kategorijom "Ispravka odbitka prethodnog poreza" i kod stavki uvoza sa negativnim PDV-om, u obrascu se iskazuje samo PDV označen da se može odbiti. Ako se na poreskom periodu koristi procenat srazmernog odbitka, PDV koji se može odbiti se dobija iz unetog PDV-a pomnoženog procentom, pa se tako iskazuje u obrascu. Kod uvoza carinski organ obično izdaje dokument o ispravci obračunatog PDV-a, pa se i ovde unosi obračunati PDV, koji će zatim biti srazmerno umanjen za iznos koji se može odbiti. Kod ispravki koje nastaju zbog odluka poreskih organa, u odluci može biti iskazan iznos upravo prethodnog poreza, pa kod srazmernog odbitka nastaje problem sa iznosom PDV-a kojeg treba uneti u stavku da bi se dobio tačan iznos PDV koji se može odbiti. Kod ovakvih ispravki je najbolje napraviti posebnu vrstu ulazne fakture tipa zaduženja "Interni obračun PDV", sa isključenom opcijom "Primeni srazmerni odbitak PDV-a", pa će iznos PDV-a unet u stavku biti jednak iznosu koji se može odbiti.

## 6.7 Posebni postupci oporezivanja

U programu Trgovina trenutno ne postoji način da se obračuna PDV po posebnom postupku (na razliku u ceni). Pošto se kod ovih postupaka u fakturi ne iskazuje PDV, u Trgovini mogu da se unesu fakture, ali te fakture ne mogu da se koriste u PDV evidenciji, pa mora da im se obriše poreski period, a za PDV evidenciju unosimo interne obračune PDV sa tipovima prometa "Turističke agencije" i "Polovna dobra, umetnička dela, kolekcionarska dobra i antikviteti".

Ovi interni obračuni se unose i u obrascu tretiraju na poseban način. U polje "Iznos" u KIF se unosi ukupna naknada ili prodajna vrednost. U kartici PDV se unosi tarifa za opštu ili posebnu stopu, u OSNOVICU se unosi RAZLIKA U CENI, u kolonu za PDV obračunati PDV na razliku u ceni, a u dodatnu kolonu "Prod. vred." prodajna vrednost po toj tarifi. Program automatski obračunava PDV na razliku u ceni iz osnovice preko preračunate stope.

U obrascu će u pozicijama 4.1.1 i 4.2.1 biti iskazane vrednosti iz polja "Prod. vred.", u pozicijama 4.1.2 i 4.2.2 razlika između polja "Prod. vred." i osnovice, u pozicijama 4.1.3 i 4.2.3 osnovica, a u pozicijama 4.1.4 i 4.2.4 iznos PDV.

Avansni računi i storna avansa se iskazuju samo u pozicijama 4.1.3, 4.1.4, 4.2.3 i 4.2.4.

U praksi postoji mogućnost da ukupan PDV u pozicijama 4.1.4 ili 4.2.4 bude negativan (npr. ako u periodu postoji samo storno avansa iz prethodnog perioda). Međutim, prema pravilima obrasca se u tom slučaju na ovim pozicijama iskazuje nula, pa na kraju u poreskoj prijavi ne bi bilo iskazano ovo umanjenje poreske obaveze. Ipak, prema najnovijem uputstvu za obrazac PO PDV iz jula 2018. negativan iznos PDV iz ovih pozicija se iskazuje u poziciji 3.6.

## 6.8 Različiti poreski periodi za pojedine elemente dokumenata

Dosadašnja praksa da se npr. nabavka evidentira u poreskoj prijavi tek u periodu kada primimo račun ili da se avansno plaćanje dobavljaču evidentira tek kada primimo avansni račun ili da se nabavka poljoprivrednih proizvoda evidentira tek kada platimo naknadu i PDV nadoknadu, više nije primenljiva. U navedenim slučajevima vrednost nabavke ili plaćenog avansa (naknada, osnovica) mora da se evidentira u obrascu u periodu u kojem je promet ili plaćanje izvršeno, a PDV se evidentira u periodu kada primimo račun ili avansni račun ili platimo naknadu i PDV nadoknadu poljoprivredniku. Dodatnu komplikaciju predstavlja određivanje pretpostavljene vrednosti osnovice kada je npr. nabavka izvršena, a nismo primili račun dobavljača, te eventualna naknadna korekcija osnovice kada primimo račun. PDV se iskazuje isključivo na osnovu računa dobavljača (ili internog obračuna PDV kada je primalac dužnik), pa za PDV nema pretpostavljenih iznosa i naknadnih korekcija.

Ima još sličnih slučajeva (naknadno ispunjenje uslova za poreska oslobođenja i sl), pa ćemo ovde navesti nekoliko karakterističnih primera i objasniti kako se evidentiraju u KIF, KUF i PO PDV. Ovakvi slučajevi se uglavnom rešavaju evidentiranjem "pravih" dokumenata u periodu kada su izdati ili primljeni i dodatnim internim obračunima PDV za pojedine elemente u odgovarajućim periodima. Većinu internih obračuna je moguće kreirati automatski iz drugog dokumenta operacijama "Storno" i "Formiraj drugo zaduženje" ili dugmetom "Formiraj int.obr. PDV" iz stavki izvoda i blagajne ili iz pregleda prometa.

### 6.8.1 Ceo dokument u dva perioda u različitim pozicijama

#### Izvoz kod kojeg nisu ispunjeni uslovi za poresko oslobođenje

Ako je u prvom periodu izvršen izvoz, ali nemamo uslove za poresko oslobođenje, obračunavamo PDV i evidentiramo oporezivi promet u poziciji 3.2. Kada se u idućem periodu steknu uslovi za oslobođenje, evidentiramo smanjenje osnovice i PDV u poziciji 3.2 i naknadu za izvoz u 1.1.

INO fakture same po sebi nemaju PDV (ne fakturišemo ga inostranom kupcu) i u programu se unose sa oslobođenim tipom prometa ili nekom od tarifa sa oslobođenjem. Čak i u ovom slučaju, kada nemamo uslove za oslobođenje, na INO fakturi nećemo obračunavati PDV, nego ćemo u prvom periodu uneti interni obračun PDV u KIF za poziciju 3.2, a na fakturi obrisati poreski period. U periodu kada se steknu uslovi za poresko oslobođenje, na fakturi ćemo uneti period (biće iskazana u poziciji 1.1), interni obračun PDV ćemo stornirati operacijom "Storno", a program će ga automatski označiti kategorijom "Ispravka osnovice ili PDV", čime će biti iskazan u poziciji 3.6.

#### Avansi kod izvoza kod kojih nisu ispunjeni uslovi za poresko oslobođenje

Na isti način se postupa i sa avansima npr. kod izvoza, ako u periodu prijema avansne uplate nisu ispunjeni uslovi za poresko oslobođenje, samo što se avansni račun sa obračunatim PDV ne evidentira u poziciji 3.2 nego u 3.9.

#### Refakcija PDV stranom državljaninu

Isti postupak koristi se za refakciju PDV inostranom primaocu koji dobra otprema u prtljagu u inostranstvo, kad je promet izvršen u jednom, a refakcija u drugom periodu.

### 6.8.2 Osnovica u jednom, a PDV u drugom periodu (u istim ili različitim pozicijama)

#### Knjižno odobrenje kupcu bez potvrde kupca o izvršenom smanjenju prethodnog poreza

Kada kupcu izdamo knjižno odobrenje, smanjenje PDV (pozicija 3.6) možemo da evidentiramo tek kada od kupca dobijemo potvrdu o izvršenom smanjenju prethodnog poreza. Ako tu potvrdu ne dobijemo u periodu knjižnog odobrenja, u obrascu evidentiramo samo osnovicu, a PDV tek u periodu kada dobijemo potvrdu. Knjižno odobrenje moramo da unesemo u potpunosti, sa PDV-om, jer je to dokument kojeg šaljemo kupcu i na osnovu kojeg on umanjuje svoj prethodni porez. Ako od kupca nismo dobili potvrdu, takvo knjižno odobrenje ne možemo da iskoristimo za obrazac, pa na njemu treba obrisati poreski period. U prvom periodu u KIF treba uneti interni obračun PDV samo sa naknadom i osnovicom, a u drugom interni obračun samo sa PDV-om, a oba moraju da budu označena kategorijom "Ispravka osnovice ili PDV".

Oba interna obračuna mogu se kreirati automatski opcijom "Formiraj drugo zaduženje" i izborom operacije "Interni obračun PDV - samo iznos i osnovice" ili "Interni obračun PDV - samo PDV".

Isti postupak se primenjuje kod svih dokumenata (fakture povrat, storno fakture, ...) gde postoji smanjenje obračunatog PDV, a za koje od kupca moramo da dobijemo potvrdu o izvršenom smanjenju prethodnog poreza.

#### Nabavka za koju nije primljen račun dobavljača

Ako je nabavka izvršena u jednom, a račun dobavljača smo primili u drugom periodu ili smo ga primili pre podnošenja prijave za prvi period, ali je izdat u drugom periodu, u prvom periodu se unosi interni obračun PDV u KUF, ali bez PDV-a (samo sa pretpostavljenom naknadom i osnovicom) (pozicija 8a.2). U periodu kada primimo račun, unosimo ga regularno u KUF, ali bez osnovice (samo naknada i PDV) (pozicija 8a.2). Ako postoji razlika između naknade/osnovice iz računa i prvog internog obračuna PDV, korekcija se obavlja kreiranjem još jednog internog obračuna PDV sa kategorijom "Ispravka osnovice ili PDV", samo sa iznosom te razlike u osnovici, bez naknade i PDV-a (pozicija 8a.4 ili 8a.5).

#### Naknadni troškovi za koje nije primljen dokument dobavljača

Na isti način rešava se i slučaj kod naknadnih troškova koje nam fakturiše dobavljač (pozicija 8a.4). Prema uputstvu za obrazac, osnovicu za ove troškove moramo evidentirati u periodu u kojem "imamo dokaz" da je došlo do povećanja. Ako u tom periodu nismo dobili dokument dobavljača o povećanju, unosimo pretpostavljeni iznos, a PDV i eventualnu razliku osnovice evidentiramo tek po prijemu dokumenta dobavljača.

#### Plaćanje avansa dobavljaču za koje nije primljen avansni račun

Na gotovo isti način postupa se i kada platimo avans dobavljaču, a u tom periodu ne dobijemo avansni račun (pozicija 8a.7). U prvom periodu se unosi interni obračun PDV u KUF bez PDV-a (samo sa pretpostavljenom naknadom i osnovicom), koji mora da se označi kategorijom "Avans", jer bi se inače interni obračun iskazao u poziciji 8a.2. Omogućeno je i automatsko formiranje internog obračuna na osnovu uplate iz stavki izvoda, naloga blagajne ili pregleda prometa operacijom "Interni obračun PDV - avans dobavljaču - samo iznos i osnovica". U periodu kada dobijemo avansni račun, unosimo ga regularno u KUF, ali bez osnovice (samo naknada i PDV). Ovde ne postoji razlika između pretpostavljene i stvarne osnovice, jer smo na početku znali tačan iznos uplate avansa. Dalje se sa ovim avansnim računom postupa na uobičajen način, povezuje se sa uplatom i stornira kada dobijemo konačni račun.

### Plaćen avans dobavljaču, primljen avansni račun, izvršena nabavka, ali nije primljen konačni račun

Pomenućemo ovde i slučaj sa avansom dobavljaču koji ne uključuje dva poreska perioda, ali iz pravilnika i uputstva nije sasvim jasno kako se evidentira. Prema pravilu, ako je u istom periodu plaćen avans i izvršen promet (nabavka), iskazuju se samo podaci o nabavci u pozicijama 8a.1 ili 8a.2, a podaci o avansu se ne iskazuju u 8a.7. Pod pretpostavkom da smo u istom periodu primili i avansni račun, situacija je jasna ako je u istom periodu primljen i konačni račun za tu nabavku, pa će se u 8a.1 ili 8a.2 iskazati i osnovica i PDV. Ako konačni račun nije primljen, u obavezi smo da iskažemo samo pretpostavljenu osnovicu u 8a.1 ili 8a.2, ali se postavlja pitanje šta je sa PDV-om iz avansnog računa kojeg bismo po pravilu mogli odbiti kao prethodni porez (jer imamo avansni račun), a po pravilu ovog obrasca podaci o avansu se ne iskazuju? Pošto osnovicu moramo da iskažemo u 8a.1 ili 8a.2, bilo bi logično da iskažemo i samo PDV po avansnom računu u 8a.7. U svakom slučaju, kakvo god da je pravilo, u programu se može sprovesti ili brisanjem poreskog perioda sa avansnog računa ili unosom samo PDV-a bez osnovice na avansnom računu.

### Poreski dužnik je primalac dobara ili usluga

U pozicijama 8b i 8g, gde je poreski dužnik primalac, ne dolazi do slučajeva sa različitim periodima osnovice i PDV, jer se ovde evidentira samo osnovica i ne moramo da čekamo račune i avansne račune dobavljača, pošto sami odmah (po izvršenoj nabavci ili plaćanju avansa) obračunavamo PDV u pozicijama 3a.

### Plaćen PDV kod uvoza

Kod uvoza, osnovica se iskazuje po prijemu carinskog dokumenta (pozicija 6.1 ili 6.2.1), a PDV (i to samo onaj koji se može odbiti) tek kada je plaćen (pozicija 6.4), pa je i ovo naizgled primer sa dva poreska perioda. Ali u programu se plaćeni PDV kod uvoza evidentira ručno, kroz interni obračun PDV sa posebnim tipom prometa, pa se PDV iz carinskog dokumenta unetog u KUF ionako ignoriše (iskazuje se samo osnovica). Isto je i sa povećanjem osnovice i PDV (pozicije 6.2.2 i 6.4) i smanjenjem osnovice i PDV (pozicije 6.2.3 i 8e.4).

### Plaćena naknada i PDV nadoknada poljoprivredniku

Slično kao kod uvoza, u periodu u kojem je izvršena nabavka od poljoprivrednika evidentira se samo osnovica (vrednost primljenih dobara i usluga) (pozicija 7.1), pa se PDV unet u KUF za ovu nabavku u obrascu ignoriše. Vrednost plaćenih dobara i usluga, plaćena PDV nadoknada i PDV nadoknada koja se može odbiti se evidentiraju u periodu kada su plaćeni, preko internog obračuna PDV.

## 6.8.3 Osnovica i PDV u dva perioda

### Naknadni popusti za koje nije primljen dokument dobavljača

Slično kao kod naknadnih troškova koje nam fakturiše dobavljač, kod naknadnih popusta (pozicija 8a.5), ako nismo dobili dokument dobavljača o smanjenju osnovice i PDV, ali "imamo dokaz" da je do smanjenja došlo, u tom periodu moramo umanjiti osnovicu, ali sada i PDV, preko internog obračuna PDV označenog kategorijom "Ispravka osnovice ili PDV".

U periodu u kojem naknadno dobijemo dokument dobavljača, dokument unosimo u KUF zbog kartice dobavljača, ali ga ne treba evidentirati u obrascu (treba obrisati poreski period). Jedino ako dođe do razlike u osnovici ili PDV u odnosu na prvi interni obračun, drugim internim obračunom PDV sa kategorijom "Ispravka osnovice ili PDV" treba evidentirati tu razliku u poziciji 8a.4 ili 8a.5 (zavisno od predznaka).

## 6.8.4 Osnovica u jednom dokumentu, a PDV u drugom dokumentu (u istom ili različitom periodu)

### Prvi prenos prava raspolaganja na novoizgrađenim građevinskim objektima

Prvi prenos prava raspolaganja na novoizgrađenim građevinskim objektima kod kupca se evidentira u poziciji 8a.1, u periodu kada je potpisan ugovor o prometu nepokretnosti. Ako je u ugovoru iskazan i obračunat PDV, kompletna nabavka se evidentira u tom periodu. Ali ako PDV nije iskazan, evidentira se samo osnovica, dok se PDV evidentira tek na osnovu primljenog računa dobavljača, možda u drugom periodu. U ovom slučaju, u periodu ugovora o prometu nepokretnosti u KUF treba uneti interni obračun PDV samo sa osnovicom (bez PDV), a ulazni račun dobavljača u periodu prijema samo sa naknadom i PDV (bez osnovice).



## 6.9 Nabavka usluga koje naplaćuje posrednik u ime i za račun trećeg lica

U primeru kada dobijamo račun mobilnog operatera sa obračunatim uslugama Parking servisa bez iskazanog PDV, već smo pomenuli da za te usluge koristimo tarifu sa PDV redosledom "PDV stopa 0", pri čemu ukupnu naknadu Parking servisa evidentiramo kao osnovicu, bez PDV-a, dok ostale usluge iz tog računa evidentiramo prema odgovarajućim tarifama. Ovakve usluge koje nam naplaćuje posrednik u ime i za račun trećeg lica, u obrascu se moraju iskazati u odgovarajućoj poziciji zavisno od toga da li je ISPORUČILAC usluge obveznik PDV, domaće ili strano lice (ne na osnovu toga ko je posrednik). Pošto račun dobijamo od posrednika, u KUF na računu (izborom odgovarajućeg tipa prometa) određujemo da li je posrednik obveznik PDV, domaće ili strano lice. Ako se ovaj kriterijum kod posrednika i isporučioaca razlikuje, moramo da unesemo dva odvojena dokumenta u KUF: posebno za usluge samog posrednika, a posebno za usluge isporučioaca.

## 7 Pripreme za novu evidenciju PDV u programu

Potrebno je proveriti i po potrebi podesiti samo nekoliko detalja. Sva podešavanja treba obaviti tek posle predaje poreske prijave za poslednji period pre 1.7.2018, da se nova podešavanja ne bi odražavala na dokumente i obrasce pre 1.7.2018.

1. Prekontrolisati da li postojeće tarife za PDV odgovaraju novim PDV redosledima i pravilima i po potrebi izmeniti šifre, nazive i stope ili definisati nove tarife.
2. Ako su u vrstama dokumenata za fakture, fakture povrat, profakture i ugovore podešeni inicijalni tipovi prometa ili tarife za stavke, treba prekontrolisati da li odgovaraju novim tipovima i pravilima i po potrebi ih podesiti.
3. Treba proveriti da li tarife podešene na artiklima i uslugama odgovaraju novim PDV redosledima i pravilima i po potrebi ih podesiti. Ovde se uglavnom koriste samo tarife sa PDV redosledima "PDV opšta stopa", "PDV posebna stopa" i "PDV nadoknada", pa ako nema drugih tarifa, nisu potrebna nikakva podešavanja.
4. Ako su u prozoru za definisanje knjiženja dažbina podešena knjiženja prema tipu prometa, treba prekontrolisati da li odgovaraju novim tipovima i pravilima i po potrebi ih podesiti. Po potrebi, dodati i definicije knjiženja za eventualne nove tarife ili izmeniti knjiženja za izmenjene tarife.
5. Ako se koriste ugovori sa kupcima iz kojih se redovno (npr. mesečno) formiraju fakture, treba proveriti da li tipovi prometa na ugovorima i tarife u stavkama ugovora odgovaraju novim tipovima i pravilima i po potrebi ih podesiti. Ako je potrebno, uneti i odgovarajuće kategorije POPDV na zaglavljima ili stavkama ugovora.
6. Ako vršite nabavke kod kojih ste poreski dužnik, u vrstama dokumenata za ulazne fakture možete povezati svaku vrstu ulazne fakture (pa i ulaznog avansa) sa odgovarajućom vrstom internog obračuna PDV u KIF (ako ste definisali više vrsta internih obračuna PDV za KIF). Time omogućavate automatsko povezivanje odgovarajućih vrsta dokumenata kod kreiranja internih obračuna PDV opcijom "Formiraj drugo zaduženje" i operacijom "Kupac poreski dužnik".